Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ № 168 (9664). • 1989 йил 7 сентябрь • пайшанба • Баҳоси 3 тийин.

ҲОСИЛНИ ВАҚТИДА ВА НОБУД ҚИЛМАЙ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛАЙЛИК

5 сентябрь куни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгашда пахта териш кампаниясини ташкил этиш ва муваффақиятли ўтказиш юзасидан партия, совет ва хўжалик органларининг вазифалари кўриб чиқилди.

Ушбу йиғинда партия ходимлари, министрлик ва идораларнинг раҳбарлари, республика Давлат агросаноат комитетининг мутахассислари, олимлар иштирок этдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. А. Каримов кенгашни қисқача кириш сўзи билан очди.

У пахта ўзбек халқининг, бутун совет халқининг ифтихори, республиканинг асосий бойлиги эди, ҳозир ҳам шундай, бундан буён ҳам шундай бўлиб қолади, деди. Шунинг учун ҳам пахта етиштириш юзасидан давлат буюртмасини бажариш учун энг кўп куч-ғайрат сарфлаш барча коммунистлар, ҳамма пахтакорлар, республика бутун аҳолисининг бурчидир. Бу — умумхалқ ишидир ва ҳар бир киши унга дахлдорлигини ҳис этиши лозим.

Бу яна шунинг учун зарурки, сўнгги йилларда пахтакорлик касб-корининг обрў-эътиборидан путур кетди. Ана шу салбий муносабатни бартараф этиш, одамларнинг бу борадаги руҳиятини ўзгартириш партия, совет хўжалик ташкилотларининг вазифасидир. Қишлоқ ва шаҳар бир-бири билан боғлиқлигини ҳар бир одам аллақачон тушуниб олиши керак эди. Агар қишлоқ бадавлат бўлса, шаҳар ҳам бадавлат бўлади. Деҳқонлар ҳамиша шаҳарга ёрдам бериб келишди. Бугун эса улар шаҳарликларнинг мададига умид боғлашларига ҳақлидирлар. Агар биз бир сафда туриб ишласак, агар йиғим-теримда пахтакорларга ёшу қари барча ёрдам берса, умумий ишимиз наф кўради.

Ахир пахта — фақат толагина эмас. Бу ўсимлик ёғи ва кунжара, бу чорва молга бериладиган чигит пўстлоқдир. Бу неча ўнлаб турдаги бошқа маҳсулотлардир. Республикамизда саноат ялпи маҳсулотининг 70-80 проценти пахта билан боғлиқдир.

Кенгашда бу йил пахтачилик учун ниҳоятда оғир йил бўлаётгани таъкидланди. Апрель ойининг охири ва май ойининг бошида бўлган жала ва тўсатдан тушган совуқ жуда катта зиён етказди. Бунинг оқибатида деҳқонлар 1 миллион гектардан кўпроқ ерда чигитни қайтадан экишга мажбур бўлдилар.

Деҳқонларнинг фидокорона меҳнати шарофати билан, август ойида об-ҳаво қулай келгани туфайли экинларнинг аҳволи бир қадар ўнглаб олинди. Аммо пахтакорлар йиғим-теримга тайёргарлик кўриш билан бирга ҳосил тўплаш юзасидан ишни ҳам кучайтиришлари керак.

Кенгашда таъкидлаб ўтилганидек бутун йиғим-теримга тайёргарлик якунловчи босқичга кирди, деб айта олмаймиз. Ҳали кўп иш қилиниши керак. Далалар, техникани тайёрлаш, одамларни сафарбар этиш, улар учун нормал маиший қулайликлар яратиш лозим бўлади.

Бу йил дефолиация кечроқ — 15-25 сентябрь кунлари авжига чиқади. Фурсат ғанимат. Чунки 1.525 минг гектар ерга ишлов бериш, шундан 1 миллион гектаридан кўпроғига ерда ишлатиладиган механизмлар билан ишлов бериш лозим бўлади. Жуда самарали ишлайдиган штангали пуркагичлар республикамизда камлиги учун энди бу ёғи ана шу механизмлар ишини ташкил этишга боғлиқ бўлади.

Механизация ёрдамида йиғим-теримни ўтказиш тақдири ҳам ташвиш уйғотмоқда. Ҳозир шпинделлар йўклиги учун 1800 та машина мавсумга тахт қилинмаган. Колхозлар ва совхозлар, район ремонт ишлаб чиқариш корхоналарида эҳтиёт қисмлар етишмаяпти. Ана шу маcалаларнинг ҳаммасини йиғим-терим ялписига бошланганда эмас, балки ҳозир ҳал қилиш керак.

Кенгашда пахтани қўлда териб олишга тайёргарликка алоҳида эътибор берилди. Октябрь ойининг об-ҳавоси беқарор бўлади, деган тахминлар айтилди, ҳосил учун курашда эса худди ана шу ой ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади. Аммо кишиларимизнинг юксак онги, улар деҳқонларга ёрдамга келишади ва йиғим-теримда жуда фаол иштирок этишади, деб айтиш учун бизга асос беради.

Аммо хўжалик ислоҳоти шароитида дағдаға эмас, балки иқтисодий омиллар ишга солиниши керак. Ижарачилар, оилавий звенолар, пудрат коллективларига ортиқча ишчи кучини тиқиштириш керак эмас. Аммо ишчи кучи зарур бўлган ерларда эса олий ўқув юртлари, шаҳар корхоналар ва ташкилотларининг раҳбарлари хўжаликлар билан шартномалар тузиш ҳақида ғамхўрлик қилишлари, барча теримчиларга меҳнат қилиш ва яшаш учун нормал шароитлар яратилганлигига яна ва яна ишонч ҳосил қилишлари керак.

Бунинг устига йиғим-теримда банд бўладиган кишиларга зарур маиший шароит яратишдаги аҳвол ҳозирча дуруст эмас. Мавжуд 18,7 минг дала шийпонидан фақат 16,8 минги теримчиларни қабул қилиб олишга шай қилиб қўйилган. Сирдарё области хўжаликларида аҳвол айниқса нохушдир, республика пойтахтидаги студентларнинг кўпчилиги эса ана шу областда пахта терадилар.

Теримчилар учун маиший шароит яратиш масалаларида майда-чуйда нарсалар бўлмаслиги кенгашда яна бир бор таъкидланди. Ичимлик сув билан таъминлашдан тортиб савдо ва медицина хизмати кўрсатишгача барча масалалар йиғим-терим бошлангунича ҳал қилиниши керак.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети барча партия, совет ва хўжалик ташкилотлари раҳбарларидан йиғим-теримни ташкил этиш масалаларини пухта ўйлаб ҳал этишни талаб қилади.

Бу йил давлат пахта териш мавсумини ўтказишга қўшимча тарзда 370 миллион сўм, келгусида яна 850 миллион сўм ажратади. Бу эса хўжаликларнинг раҳбарларига зарур бўлган жойларда мавсум бошиданоқ қўлда терилган ҳар бир килограмм пахта учун 20 тийингача ҳақ тўлаш имконини беради. Бу чевар теримчиларни меҳнатга рағбатлантиради, албатта, шундай қилиб йиғим-теримни тез, сифатли ва нобудгарчиликсиз ўтказиш имконияти туғилади.

Кенгаш ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлар А. С. Ефимов, М. И. Иброҳимов, Ғ. Ҳ. Қодиров, М. М. Мирқосимов, Ж. Ҳамидов, И. Ҳ. Жўрабеков иштирок этдилар.

(ЎзТАГ).

«СОЮЗ ТМ-8» ПАРВОЗДА

ТАСС ахбороти

Космик фазони тадқиқ этиш программасига мувофиқ 1989 йил 6 сентябрь куни Москва вақти билан соат 1 дан 38 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз ТМ-8» космик кемаси учирилди. Уни кема командири Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси полковник Александр Степанович Викторенко ва борт инженер Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт учувчиси Александр Александрович Серебровдан иборат экипаж бошқармоқда.

Учиш программасида «Союз ТМ-8» кемасининг «Мир» орбитал комплекси билан туташтирилиши ва унинг ичида режалаштирилган тадқиқотлар ҳамда экспериментларнинг ўтказилиши назарда тутилган.

Телеметрик ахборот маълумотларига қараганда, кема ичидаги системалар нормал ишламоқда.

Космонавтлар Викторенко ва Серебров ўзларини яхши ҳис этишмоқда.

«Союз ТМ-8» кемасини 8 сентябрь куни «Мир» комплекси билан туташтириш мўлжалланган.

Суратда: СССР космонавт-учувчилари — Совет Иттифоқи Қаҳрамонлари А. С. Викторенко ва А. А. Серебров.

А. ПУШКАРЕВ фотоси. ТАСС фотохроникаси.

ВИКТОРЕНКО АЛЕКСАНДР СТЕПАНОВИЧ

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт учувчиси Александр Степанович Викторенко 1947 йил 29 март куни Шимолий Қозоғистон областининг Сергеевка районидаги Ольгинка қишлоғида туғилди.

Оренбургдаги И. С. Полбин номли учувчилар олий ҳарбий авиация билим юртини 1969 йилда тугатганидан сўнг ҳарбий-ҳаво кучларида хизмат қилди. Учиш ишлари давомида самолётларнинг ўн хилини ўзлаштирди. «1 класс ҳарбий учувчи» ва «3 класс синовчи учувчи» малакасига эга.

А. С. Викторенко 1968 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Александр Степанович 1978 йилда космонавтлар отрядига қабул қилинган. У 1987 йилнинг июль ойида «Мир» комплекси ичида тадқиқотлар ва экспериментлар ўтказган Совет-Сурия экипажининг командири сифатида космосга илк бор парвоз қилган эди. Унга «3 класс космонавти» деган малака берилган.

СЕРЕБРОВ АЛЕКСАНДР АЛЕКСАНДРОВИЧ

Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт учувчиси Александр Александрович Серебров 1944 йил 15 февраль куни Москвада туғилди.

У 1967 йилда Москва физика-техника институтини тамомлади. Сўнг тўққиз йил давомида мазкур институт кафедраларидан бирида илмий фаолият билан шуғулланди.

1976 йилдан техника фанлари номзоди бўлган А. А. Серебров «Энергия» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасида ишлайди. У ўзини мураккаб инженерлик ва илмий вазифаларни мустақил ҳал этишга лаёқатли, техникавий жиҳатдан саводли ва ташаббускор ходим сифатида кўрсатди. Космик аппаратлар яратишда, унинг синовларида ва шу аппаратларни учиришда қатнашди.

А. А. Серебров 1976 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

У космонавтлар отрядига 1978 йилда қабул қилинган.

Александр Александрович икки марта: илк бор 1982 йилнинг августида «Союз Т-7» кемаси ҳамда «Салют-7» орбитал станциясида, иккинчи марта эса 1983 йил апрелида «Союз Т-8» кемасида космосга парвоз қилган. Унга «3 класс космонавти» малакаси берилган.

А. А. Серебров «Союз» Бутуниттифоқ ёшлар аэрокосмик жамиятининг президентидир.

• Номерга хабар

ИЛК ХИРМОНЛАР

Ўзбекистондаги бир қанча областларнинг деҳқонлари пахтани саралаб теришга киришдилар. Сурхондарё, Қашқадарё ва Хоразм далаларида пахта терими бошланди. Республиканинг бошқа ерларида ҳам тезпишар навлар очила бошлади.

Редакциямиз Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини етиштиришни ташкил этиш ва ривожлантириш бошқармасининг бошлиғи Р. С. Назаровдан «оқ олтин» мавсуми арафасида тармоқда вужудга келаётган аҳволни шарҳлаб беришни илтимос қилди.

— Баҳорги об-ҳаво инжиқликлари ва сув танқислиги оқибатида ғўза ривожланишдан 10—20 кун орқада қолмоқда. Авваллари худди шундай кунларда пахта карвонлари тайёрлов пунктларига турна қатор жўнатилган бўлса, бу йил айрим далалардагина қўл терими бошланди. Афтидан, ойнинг охирларидагина оммавий теримга киришилса керак.

Бошқа бир ҳолатни: далалардаги ғўзалар одатдан ташқари ҳар хил ривожланаётганлигини ҳам таъкидлаб ўтиш керак. Чигитни неча марталаб қайта экиш ўз таъсирини кўрсатди. Шу сабабли ҳатто бир районнинг ўзида очилган кўсакларни ҳам, эндигина пайдо бўлаётган кўсакларни ҳам кўриш мумкин. Шундай қилиб, кўп жойларда терим жуда кеч бошланади, мавсум бир маромда ўтмайди.

Лекин яқин кунларда ғўза дефолиацияси бошланиб кетади. Бу йилги шароитда дефолиацияни оммавий равишда ўтказишнинг ўзи анча қийин бўлади. Хоразм областидаги «Боғот» совхозининг деҳқонлари бу ишни биринчи бўлиб бошладилар, бошқа хўжаликлар ҳам тайёр туришибди. Умуман ғўза баргини тўктириш кампанияси аввалги йилларга қараганда ўзининг иккита асосий хусусияти билан ажралиб туради. Биринчидан, ҳаводан туриб далаларда ғўза баргини тўктириш янада қисқаради, ҳамма ерда ернинг ўзида дефолиация қилишга катта эътибор берилмоқда. Иккинчидан эса, Ғарбий Германиянинг «дропп» деб аталган заҳри кам дорисидан кенг миқёсда фойдалана бошлаймиз. Энди бу доридан 120 минг гектар ерни дефолиация қилишда фойдаланилади.

Хўжаликларда шу мақсадда ўқиш ташкил этилди, мутахассислар мана шу ва бошқа химикатларни қўллаш қоидалари тўғрисида хабардор қилинди, техника тайёрлаб қўйилди.

(ЎзТАГ).

• ПАХТА ЙИҒИМ-ТЕРИМИ АРАФАСИДА

ЎТ ТУШИШИ ШАРТМИ...

ЭҲТИЁТКОР одамни худо сақлайди, деган гап бор. Лекин худога ишонгину ўзинг ҳам янглишма деган нақл ҳам бор. Мана шу доно фикрни кўпчилик уқиб олмаганга ўхшайди. Шунинг учун ҳам ялло қилиб юраверишади, эртани ўйлашмайди. Табиий офат содир бўлганида эса, буни қаранг, энди, ким ўйлабди дейсиз, деб елка қисишади.

Мисолларни ҳам айтиб ўтсак бўлади. Наҳотки пахта заводларининг раҳбарлари йиғим-теримга саноқли кунлар қолганини билишмаса. Билишади. Пахта гув этиб ёниб кетишидан ҳам хойнаҳой хабарлари бордир. Лекин мавсумга ёнғинга қарши кураш воситаларини тайёрлаб қўйишга қўллари тегмагани қизиқ.

Қорасув пахта заводининг директори Н. Муҳаммаджонов тажрибали одамга ўхшайди. Аммо водопровод шохобчалари авария ҳолатида, буни энди ўт билан ўйнашиш десак арзийди. Бунинг устига, пахта омборларида ёнғинни ўчиришнинг автоматик воситалари йўқ. Бу ноҳуш аҳвол кечагина содир бўлгани йўқ. 1985 йилдаёқ «Ташкентская правда» газетаси шу ҳақда ёзган эди. Хуллас, газетада ёзишди, газетхон ўқиди. Завод мутахассисларининг эса парвойифалак, гўё корхона ёнғин билан хавфсизлик шартномаси тузгандай.

Тошкент область «Хлопкопром» ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳам бундай шартномани тузмаган, албатта. Ёнғиндан муҳофаза қилиш ходимлари ҳар йили шу бирлашма корхоналарида камчиликлар борлигини қайд этадилар. Раҳбарларга тавсияномалар ҳам тақдим этилади. Аммо ҳеч нарса ўзгармайди.

Ёнғиндан муҳофаза қилиш ходимларининг фикрича, Чиноз, Далварзин ва Алимкент пахта заводлари, «Тўйтепа» тайёрлов пункти ва бошқа корхоналар ҳам мавсумга шай эмас.

Ваҳоланки, бирлашма корхоналарида ёнғин чиқиб турибди. Сўнгги икки йил ичида 10 марта ўт тушди. Октябрь тайёрлов пункти ва Бектемир пахта заводида чиқиндилар ёнди. Болаларнинг шўхлиги оқибатида «Интернационал» ва «Тўйтепа» пунктларида ёнғин чиқишига сал қолди. Электр симлари носозлиги туфайли Қорасув заводида, Ўзбекистон ССР 5 йиллиги номли совхозда ва «Оқтепа» пахта пунктида ёнғин бўлди. Солдатское ва Бекобод пахта заводларида ҳам оловнинг «қизил тили» қутқу солди.

Ўт ўчирувчилар, ана шу корхоналар ходимларининг ғайрати ва мардлиги туфайли, ҳайтовур, одамлар нобуд бўлмади ва кўп зарар кўрмади. Лекин ҳамиша ҳам омад юришавермайди.

Бирлашмада ўт тушиш хавфига бепарво бўлмаётган заводлар ҳам бор, албатта. Бу ердагилар ҳамиша ўт ўчиришга шай. Масалан, Пискент заводи мутахассислари ташаббус кўрсатиб, тележкаларга электр ўт ўчириш насослари ўрнатдилар. Шу боисдан ҳам бу кўчма насосларни ўт чиққан жойга бир лаҳзада етказиб бориш мумкин. Сарф-харажат кам бўлса ҳам, лекин фалокат рўй бергудек бўлса катта наф кўрилади. Янгийўллик пахта тозаловчилар ҳам ёнғинни даф этишга тайёрлар. Нега энди бошқа корхоналар булардан ибрат олишмаяпти?

Хулоса шуки, бирлашманинг заводлари ва тайёрлов пунктларида ёнғин билан ўйнашиб, бепарволик қилишаётгани ташвишлидир.

Ю. БОНДАРЕНКО,
ЎзТАГ мухбири.

ФАХРИЙ ЁРЛИҚ МУБОРАК

Кўп йиллик ва самарали меҳнати, жамоат ишларида фаоллиги учун қуйидагилар Ўзбекистон Компартияси Тошкент область комитети ва область ижроия комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотландилар:

Тоқтош Рафаил Ходиевич — Ҳамза номли санъатшунослик институти замонавий тасвирий-санъат сектори катта илмий ходими, санъатшунослик доктори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

Ҳамидова Марфуа Азизовна — Ҳамза номли санъатшунослик институти театр ва хореография сектори катта илмий ходими, санъатшунослик номзоди.

Хўжаева Саодат Аъзамовна — Ҳамза номли санъатшунослик институти кино ва телевидение сектори катта илмий ходими, санъатшунослик номзоди.

Пугаченкова Галина Анатольевна — Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган фан арбоби.

Визго Тамара Семёновна — Ҳамза номли санъатшунослик институти замонавий музика ва фольклор сектори катта илмий ходими.

ШАҲРИСТОН ҚАНДАЙ БЎЛАДИ?

● ТОШКЕНТ ШАҲРИНИНГ эски шаҳар қисми маркази — Шаҳристон қандай бўлади? Пойтахт архитекторлари ўртасида ўтказилган экспресс—конкурс ана шу саволга жавоб берди. Янги бош планга кўра эски шаҳарни ўтмиш йиллардаги жонкуяр «қайта қурувчилар»дан омон қолган иморатларни энг кўп даражада сақлаб қолиб реконструкция қилиш мўлжалланган. Экспресс—конкурс белгиланадиган ишларни ойдинлаштириш имконини берди. Реконструкциялаш учун маблағни шаҳар ижроия комитети ажратади.

КОНФЕРЕНЦИЯ ОЧИЛДИ

5 сентябрь куни Тошкентда очилган регионал конференция «Миллатлараро муносабатларни ва байналмилал тарбияни ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлашда «Совет Шарқи адабиётлари ўзаро алоқалари ҳамда бир-бирига таъсирининг миллатлараро муносабатлар ва байналмилал тарбияни ривожлантиришдаги роли» мавзуига бағишланди. Конференцияда СССР Фанлар академияси жаҳон адабиёти институтидан, Москва университетидан, кўпгина иттифоқдош республикалардан олимлар ва мутахассислар иштирок этмоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг миллий муаммоларга бағишланадиган Пленуми арафасида ўтказилаётган конференция жамиятни ривожлантиришга адабиёт таъсирининг назарий жиҳатларини тадқиқ этишни мақсад қилиб қўйган. Конференция иштирокчилари кўп миллатли совет адабиёти тарихига янгича баҳо бериш ва қатор бошқа комплекс муаммоларни муҳокама қиладилар.

Конференция доирасида ўтказиладиган давра суҳбатида олимлар, адиблар, «Вопросы литературы» журнали, «Ўзбекистон адабиёти ва санъати» газетасининг вакиллари қатнашадилар.

(ЎзТАГ).

• Касаба союзлари ва ҳаёт

ШАҲАРЛИКЛАР ДЕҲҚОНЧИЛИК ҚИЛИШМОҚДА

Тошкентлик оилаларнинг яна саккиз минг нафари деҳқончилик сирларини ўргана бошлади. Тошкент область ижроия комитети ўтган ёзда сабзавот ва мева етиштириш, ўзларининг хонаки фермаларини тузишни хоҳлаган оилаларга шунча боғ-ҳовли ажратди.

— Тармоқ касаба союзлари бу муҳим иш билан қаттиқ шуғулландилар. Республикада уй-жой-маиший муаммоларни ҳал этиш комиссиялари тузилди. Улар меҳнаткашлар депутатлари Советлари ижроия комитетлари билан қалин алоқада ишламоқдалар,— дейди Узсовпроф бўлими мудирининг ўринбосари М. Г. Сайфуддинов.— Коллектив бўлиб деҳқончилик билан шуғулланишни истаган барча ташкилотлар рўйхатга олинган. Ўтган йили фақат тошкентликларнинг ўзига 3 минг гектардан ортиқ ер ажратилди. Бу йил боғ-ҳовлилар учун яна 2 минг гектар ер ажратилиши мўлжалланмоқда. Лекин бу ҳам етарли эмас — чунки фақат Тошкентнинг ўзида 90 мингга яқин киши навбат кутиб турибди. Яқин бир-икки йил ичида боғ-ҳовли олиш учун ариза берган кишиларнинг ҳаммаси ерга эга бўлади.

Шаҳарликлар қишлоқ меҳнаткашларини қисиб қўйишмасмикан? У ёки бу қишлоқ оиласи асрлар давомида ишлаб келган энг яхши ерларни эгаллаб олишмасмикан? Бунинг устига ота-боболари деҳқон ўтган кишилар мутахассислар ёрдамига, яхши маслаҳатга муҳтож бўлган ҳаваскор боғбонларни қандай қабул қилишаркин?

— Тошкент областининг қишлоқ аҳолиси учун ер етарли даражада. 1988 йилда уларга 494 гектар ер ажратилди. Энди колхозчиларга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш билан шуғулланаётган колхоз ва совхозларнинг ишчи ҳамда хизматчиларига қарашли томорқа ерларнинг умумий майдони 23,4 гектарни ташкил этади,— дейди М. Г. Сайфуддинов. Бугунги кунда ҳар бир қишлоқ оиласига шаҳар боғ-ҳовлисига нисбатан икки баравар кўп, яъни ўн бир сотих ер тўғри келади. Лекин бу ҳам чегара эмас. Ярим йилликда қишлоқ аҳлига томорқа учун 290 гектар суғориладиган ер ажратилди. Тошкент областининг колхоз ва совхозларида меҳнат қилиб, ўз томорқа хўжаликларига эга бўлган кишиларни ер билан таъминлаш учун йил охиригача яна 20,5 минг участка ажратиш режалаштирилмоқда.

Қишлоқда якка тартибда сабзавот ва мева етиштириш билан бутунлай шуғулланишни хоҳлаган кишилар олдида катта истиқбол очилмоқда. 1990—1993 йилларда қишлоқ ташқарисидаги томорқа ерларини 20 сотихгача кўпайтириш режалаштирилган. Бунинг учун хўжаликлардаги колхозчилар, ишчилар ва хизматчиларнинг юз минг оиласига деярли ўн бир минг гектар ер керак. Паркент канали иккинчи навбатининг суғориш зонасида резервлар топилди. Мавжуд лойиҳага биноан бу майдонлар 2,8 минг гектарни ташкил этади. Ҳозир ерларнинг мелиоратив ҳолати яхшиланмоқда ва улар яқин икки-уч йил ичида қишлоқ хўжалик оборотига киритилади.

Касаба союзлари ва Тошкент область ижроия комитетининг депутатлар комиссияси: колхозчилар, ишчилар ва хизматчилар шахсий ёрдамчи хўжаликлари учун ер участкалари ажратиш тартибини соддалаштириш тўғрисида яна бир фойдали таклиф киритдилар. Узоқ муддат қоғозбозлик билан шуғулланишни бекор қилиш ва қишлоқ Советлари ҳамда район ижроия комитетларининг қарорлари билангина чекланиш таклиф этилди.

Н. ПОЛЯНСКАЯ,
ЎзТАГ мухбири.

ТИЛНИ БОЛАЛИКДАН ЎРГАТАЙЛИК

«Тошкент ҳақиқати» редакциясида КПССнинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати платформаси лойиҳасига бағишланган давра суҳбати бўлиб ўтди. Давра суҳбати ҳисоботи газетанинг иккинчи бетида босилипти.

М. НАЗАРОВ суратлари.

«Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати» тўғрисида КПСС платформаси лойиҳаси муҳокамада

ТИЛНИ БОЛАЛИКДАН ЎРГАТАЙЛИК

ШУ КУНЛАРДА барча совет кишилари қаторида областимиз меҳнаткашлари ҳам партиямизнинг миллий сиёсат соҳасидаги платформаси лойиҳасига ўз муносабатларини билдиришиб, КПСС ва совет ҳукуматининг олиб бораётган янги сиёсатини қўллаб-қувватлашмоқда. Айни пайтда улар мазкур масалада тўпланиб қолган муаммоларни ўртага ташлашмоқда, халқларимиз дўстлигини мустаҳкамлаш юзасидан ўзларининг холис муносабатлари ва қимматли фикр-мулоҳазаларини изҳор қилишмоқда.

Яқинда редакциямизга республикамиздаги болалар уйларининг бир гуруҳ собиқ тарбияланувчилари, бугунги кунда турли соҳаларда самарали меҳнат қилиб, эл-юртга танилган кишилар тўпланишди. Ўзбекистон болалар уйлари ва интернат-мактабларнинг тарбиячилари ҳамда тарбияланувчилари уюшмасининг биринчи котиби, республика Маданият министрлиги саҳналаштирувчи группа бош режиссёри С. П. МАНСУРОВ, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси фалсафа кафедрасининг профессори, тарих фанлари доктори А. Н. НУРУЛЛАЕВ, Тошкент автомобиль транспорти ва йўллари институти ижтимоий фанлар факультетининг декани, илмий коммунизм кафедраси мудири С. Б. ҚОРАБОЕВ, А. Н. Островский номли Тошкент Давлат театр ва рассомлик санъати институтининг ўқитувчиси, Ҳамза номли театр рассоми А. Г. ЖИБОЕДОВ, Ўзбекистон болалар уйлари ва интернат-мактаб тарбиячилари ҳамда тарбияланувчилари уюшмасининг масъул котиби К. Р. ТОЖИҚУЛОВА ва «Тошкент ҳақиқати» газетасининг муҳаррири Н. НАСИМОВ иштирокида давра суҳбати бўлиб ўтди.

— Кейинги пайтларда мамлакатимизда миллий масала энг ўткир муаммолардан бўлиб қолди,— дейилди суҳбат бошида. — Биз ҳаммамиз матбуот орқали бундан жуда яхши хабардормиз. Шу маънода ҳозир қизғин муҳокама қилинаётган «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати» тўғрисидаги платформаси лойиҳаси муҳим аҳамиятга эгадир. Бу борада ошкора фикр алмашиш, мунозара юритиш зарурати борлиги, газетамизга таклиф ва мулоҳазаларни ўрганиш ғоят муҳим эканлиги алоҳида уқтирилди. Давра суҳбати қизғин ва эркин мунозарага айланиб кетди.

С. П. МАНСУРОВ:— Келинг, гапни мен бошлай қолай. Аввало, шуни айтмоқчиманки, бизнинг уюшмамиз шу йилнинг бошларида ташкил этилди. Бу — Иттифоқимизда биринчи шундай уюшма бўлиб, ҳозир мамлакатимиз миқёсида ҳам ана шу каби уюшмани тузиш ва унинг марказини Тошкентда ташкил қилиш хусусида гаплар бўлаяпти. Жамоатчилик асосида фаолият кўрсатаётган ташкилотимиз ёш авлодни байналмилал руҳда тарбиялаш ва намунали совет турмуш тарзини тарғиб қилишда кўпгина ишларни амалга оширишга қодир деган фикрдаман.

Менимча, КПССнинг миллий масала юзасидан эълон қилинган платформа лойиҳаси анча кечикиб муҳокамага қўйилди. Эҳтимол, у қайта қуриш бошланишиёқ эълон қилинганда кейинги пайтларда миллатлараро муносабатларда содир бўлган нохуш воқеаларнинг олди олинармиди?

Шунга қарамай, мен бу лойиҳада совет федерациясини қайта қуриш, автоном республика, область ва округларда истиқомат қилувчи миллатларнинг қонуний ҳуқуқини тиклаш, миллий маданият ва тилларнинг равнақи учун зарур бўлган қулай шароитни яратиш борасида айтилган гапларни тўла қувватлайман. Айни пайтда республикамизда ўзбек ва бошқа тилларнинг келажаги ҳақида астойдил қайғурилаётгани, айниқса, бу борада Тиллар тўғрисидаги қонун лойиҳаси қизғин муҳокама қилинаётганидан мамнунман. Шу боисдан ўзбек халқининг дарди — бизнинг дардимиз ҳисобланади. Олимларимиз бу муаммони оқилона ҳал этишади деб умид қиламан. Зеро, тил, маданият ва урф-одатлар бор экан, миллат ҳам ўз қиёфасини йўқотмайди.

Менинг бутун ҳаётим Ўзбекистон ва унинг санъати билан боғланган. Чунки болалигим Тошкент ва пойтахт областидаги болалар уйларида ўтди. Хизмат фаолиятим эса ўзбек санъати ютуқларини тарғиб қилиш билан чамбарчас боғланган. Шу боисдан мен ўзбек халқ санъатини яхши биламан десам мақтанчоқлик бўлмайди. Ўйлайманки, ёш авлодда тил ва санъатга болаликдан меҳр уйғотиш керак. Уларни зўрлик билан бировнинг онгига қуйиб бўлмайди. Ҳозирги мутахассисларда яхши билим бору аммо улар халқ психологиясини яхши билишмайди. Аввалги кадрлар маҳаллий халқнинг урф-одати ва тилига алоҳида эътибор билан қараб, уларни пухта ўрганишга ҳаракат қилишарди. Энди эса ҳатто баъзи бир партия ва ҳукумат раҳбарларимиз ҳам ўзбек тилида гаплашишни билишмайди.

Биз халқ санъати ва урф-одатларини тарғиб этишга янгича ёндашишимиз, профессионал санъатни халққа яқинлаштиришимиз лозим. Бунинг учун турли миллат вакиллари яшайдиган район, область ва республикалар ўртасида халқ санъати байрамларини ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Буларнинг ҳаммаси халқимизни, айниқса, ёш авлодни байналмилал руҳда тарбиялашда катта роль ўйнайди.

С. Б. ҚОРАБОЕВ:— Мен Станислав Петровичнинг ёш авлодни байналмилал руҳда тарбиялаш керак деган фикрига тўла қўшиламан. Чунки бизнинг мамлакатимиз, республикамиз, областимиз ҳам кўп миллатлидир. Шу маънода мен КПСС платформаси лойиҳасида жуда ўринли фикрлар илгари сурилганлигини таъкидламоқчиман. Ҳақиқатан ҳам ҳозир бизда миллатлараро муносабатлар энг долзарб муаммо бўлиб турибди. КПСС Марказий Комитетининг мазкур масалага бағишланган Пленуми ҳам анчадан бери орқага сурилиб келинаётгани буни тасдиқлайди.

Мана, бизлар болалар уйида тарбияланганмиз. Шуниси қувончлики, у ерда биз ҳақиқий байналмилал ва ватанпарварлик тарбиясини олганмиз. Рус тилини ҳам ўша ерда пухта ўргандик. Лекин болалар уйи ва интернат-мактабларда ўзбек тилини ҳам пухта ўргатиш керак. Афсуски, ҳозир бундай таълим-тарбия ўчоқларида машғулотлар фақат рус тилида олиб борилади. Айниқса, Тошкентда ўзбекча боғчалар жуда камайиб кетган. Оқибатда фарзандларимиз рус тилини билган ҳолда ўз она тилларини ўзлаштирмай қолишяпти. Менимча, ҳозирги ёшлар чет тилларни ҳам билишлари зарур. Чунки чинакам маданиятли киши бирон бир хорижий тилни билмас экан, у қанчалик иқтидорли ва билимдон бўлмасин, тор доирадаги мутахассис бўлиб қолаверади. Булардан ташқари, бизга тил ўрганиш борасида қўлга киритилган ютуқ ва тажрибаларни кенг тарғиб қилиш ҳам муҳим аҳамиятга эгадир.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ»НИНГ ДАВРА СУҲБАТИ

Н. НАСИМОВ:— Серикжон Ботирович, сиз болалар боғчаларидаги аҳволга жуда тўғри баҳо бердингиз. Менимча, ҳозир вақтни бой бермасдан боғчаларда ўзбек группаларини ташкил этиш, фарзандларимизнинг ўзбек ва рус тилларини баб-баравар пухта ўрганишларига эътиборни кучайтиришимиз лозим.

С. П. МАНСУРОВ:— Ҳатто шаҳар ва районлардагина эмас, колхозларда ҳам аҳвол шунақа. Болаларимиз ўз она тилларини яхши билишмай ўсишяпти.

К. Р. ТОЖИҚУЛОВА:— Менимча, боғчада болаларга ҳар икки тилга нисбатан меҳр уйғотиш тарбиячининг маҳоратига боғлиқ. Бундан ташқари, тил ўрганиш бўйича мавжуд методикаларни ҳам янгилашнинг вақти етди. Айниқса, республикамиз рус мактабларида ўзбек тилини ўқитиш ёмон аҳволда. Мана яқинда биз Андижондаги болалар боғчаларидан бирида бўлганимизда, болаларга ўзбекча салом берсак, улар русча жавоб беришди. Демак, ота-оналар фарзандлари билан деярли шуғулланишмайди. Болалар билан катталар ҳамиша мулоқотда бўлиб туришлари лозим. Бундан ташқари, ёш авлодда санъат, урф-одатларимизга ҳам меҳр уйғотиш керак. Чунки ким ўз халқини яхши кўрса, унда бошқа халқларга, уларнинг санъати ва урф-одатларига ҳам ҳурмат уйғонади. Бу ўз навбатида улар қалбида миллий адоват ўрнига байналмилал туйғуларни вужудга келтиради. Менимча, агар ҳар бир кишида ана шу туйғу барқарор бўлганида Тоғли Қорабоғ, Сумгаит, Фарғона воқеалари содир бўлмасди.

Юқорида айтилганидай, болаларимиз ўзбек ва рус тилларини баравар ўрганишлари лозим деган фикрни қувватлайман. Биз фарзандларимизга ўзимиз билан ёнма-ён яшаётган ҳамма миллат вакилларини ҳурмат қилишни ўргатишимиз лозим. Шу нарса ачинарлики, ҳатто баъзи бир катта ёшдагиларда ҳам ана шу тарбиянинг йўқлигини кўриб ташвишланасан, киши.

Мен ўзим Наманган областида туғилганман. Кейин Тошкентдаги 2- ва 8-болалар уйларида тарбияландим. Биз бу жойларда бир оила фарзандларидек аҳил ва меҳр-оқибатли бўлиб ўсдик. Ана шу болаликдаги тарбия ҳаётда ўз ўрнимни топиб кетишимда катта ёрдам берди.

С. Б. ҚОРАБОЕВ:— Шу ўринда менда бир фикр туғилди. Агар «Тошкент ҳақиқати» газетаси ўз саҳифаларида бошқа миллат вакилларига ёрдам тариқасида «Ўзбек тилини ўрганиш бурчаги»ни ташкил этса, унда ҳар ойда икки марта материал бериб борилса жуда яхши бўларди. Менимча, республикамизда яшаётган ҳар бир маданиятли киши ўзбек тилини билиши лозим.

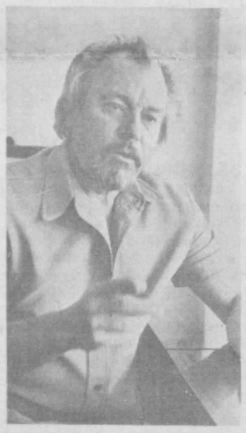

К. Р. ТОЖИҚУЛОВА:— Мен ўзимнинг ҳаётий тажрибамдан бир шингил гапириб бермоқчиман: турмуш ўртоғимнинг миллати — қозоқ. Унинг хонадонига борганга қадар бундан бехабар эдим. Албатта, дастлаб менга осон бўлмади. Чунки қозоқларнинг урф-одатларини мутлақо билмасдим. Биринчи фарзандимиз — қизим туғилганда уни эримнинг ота-оналари ўз тарбияларига олишди. Қозоқларда одат шунақа экан. Бунга кўникиш менга осон бўлмади, албатта. Сўнгра эримнинг қариндошлари қўлимдан барча юмушлар келишини кўриб хурсанд бўлишди... Ҳозир ўша қизим Москва консерваториясини тугатди. У белорус йигитига турмушга чиқди. Ўғлим корейс қизини танлади. Хуллас, оиламиз — чинакамига интернационал оила десам бўлади. Ўзимнинг ҳаётий тажрибамдан айтишим керакки, бошқа миллат вакиллари билан муносабатда бўлиш кишининг дунёқараши ва билимини кенгайтиради. Биз ҳаётда бир-биримизни тўлдираяпмиз. Қисқаси, тақдиримиздан мамнунмиз.

А. Г. ЖИБОЕДОВ:— Менинг бутун ҳаётим ва ижодим Ўзбекистон, ўзбек халқининг театр санъати билан чамбарчас боғланган. Болалигим Янгибозордаги болалар уйида ўтди. Сўнгра қисқа муддат Братск ГЭСида ишлаб қайтдим. Шуниси эътиборга моликки, серқуёш Ўзбекистонни чин юракдан севганим ва театр рассоми бўлганлигим учун ўзбекларнинг урф-одатлари, тарихи ва этнографиясини чуқур ўрганишимга тўғри келди. Ҳозир ҳам ёшларга рассомчиликдан сабоқ бериш билан бир қаторда ўзбек тилида намойиш этиладиган саҳна асарларига безаклар ишлаяпман. Лекин шуниси ачинарлики, ўзбек тилини яхши билмайман. Ўзбек тилидаги пьесаларни ўқишимга тўғри келади, аниқроғи уларни тушунаман-у, аммо ўзим гапира олмайман. Буни ҳаётимдаги энг катта йўқотиш деб ҳисоблайман. Афсуски, энди ёш ҳам бир жойга бориб қолди... Аммо ўзбекчани болаларимга ўргатаяпман.

С. П. МАНСУРОВ:— Агар ўзбек тилини ҳам яхши билганингизда бу сизни маънавий жиҳатдан янада бойитган бўларди.

А. Г. ЖИБОЕДОВ:— Шунинг учун мен ҳам тил ўргатишни болалар боғчасидан бошлаш керак деган фикрга қўшиламан. Мана, мисол учун менинг қўшним — ўзбеклар. Афсуски, уларнинг фарзандлари она тилларини билишмайди. Бу қандай мантиққа тўғри келади, мен жуда ҳайронман?!

К. Р. ТОЖИҚУЛОВА:— Яқинда телевизор орқали бир кўрсатувни томоша қилишимга тўғри келди. Мухбир боғчадаги болаларнинг биридан сўраяпти: «Сен қайси республикада яшайсан?», «Ўзбекистонда», «Хўш, Ўзбекистонда қайси тилда гаплашишади?». Ҳалиги бола, афсуски, бу саволга жавоб беролмади. Менимча, халқ таълимига мутасадди кишилар бу муаммони тезроқ ҳал этишлари лозим.

Н. НАСИМОВ:— Жуда тўғри. Ҳаммасини боғчадан бошлаш керак.

А. Н. НУРУЛЛАЕВ:— Мен Ғиждувондаги болалар уйида ўсдим. Ўша ерда тожик ва рус тилларини ўргандим. Толкачёв деган бола мени русча ўрганишимга мажбур қилган эди. Бу яхшилиги учун ундан бир умр миннатдорман. Чунки рус тилини пухта билганлигим иш фаолиятимда жуда катта фойда бериб келаяпти.

Мен — тарихчиман. Шу боисдан КПСС платформаси лойиҳасидаги гаплар XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида қабул қилинган махсус резолюцияга ҳамоҳанг эканлигини таъкидламоқчиман. Партиямизнинг ҳозирги сиёсати В. И. Ленин таълимотига асосланганлиги билан қимматлидир. Ҳақиқатан ҳам шахсга сиғиниш ва турғунлик даврларида миллий масалага доир ленинча кўрсатмалар эсдан чиқариб юборилди. Аниқроқ айтганда, биз оғиздагина бу таълимот ҳақида жар солдиг-у амалда эса доҳийнинг ўлмас ғояларидан чекиндик, уни бузиб талқин этдик. Мамлакатимиздаги қардош халқлар 1922 йилда битта Иттифоққа бирлаша бошладилар. Агар бу Иттифоқ бўлмаганида биз беш йилликлар режаларини амалга ошира олмасдик. Улуғ Ватан урушида тиш-тирноғигача қуролланган фашизмни енга олмасдик. Шуни айтиш кераккки, 20-йилларда миллий масала билан шуғулланувчи махсус комиссариат тузилган эди. У кам сонли миллатларнинг ҳуқуқларини ҳам ҳимоя қиларди. Лекин Сталиннинг ўзи бу сиёсатни бутунлай ўзгартириб юборди. Айниқса, урушнинг охирги йилларида баъзи бир кам сонли миллатлар ўз юртларидан зўравонларча кўчириб юборилиши мамлакатимиздаги демографик мувозанатнинг бузилишига олиб келди. Мана энди биз ана шу сиёсий хатоликнинг оқибатларини кўриб турибмиз.

Мен халқлар дўстлиги ҳақида ўйлаганимда, ҳамма миллатлар баббаравар, ҳамма тиллар тенг ҳуқуқли бўлиши тарафдориман. Айниқса, кўп миллатлар истиқомат қилаётган мамлакатда ҳеч қандай тилга устунлик берилмаслиги керак. Мана ҳозир Болтиқбўйи республикаларида «Биз СССР таркибидан чиқиб кетамиз» деган даъватлар янграмоқда. Менимча, Совет ҳукумати ва Коммунистик партия шаънига айтилаётган бу гаплар бизни бениҳоя ташвишлантирмаслиги мумкин эмас. Ахир биз бутун ҳаётимиз давомида ана шу Иттифоқни мустаҳкамлаш учун курашган эдик-ку?! Менимча, уларнинг бу даъволари мутлақо ўринсиздир.

Н. НАСИМОВ:— Бугунги суҳбатимиздан шу нарсалар маълум бўлди: биринчидан, биз фарзандларимизга тилларни болаликдан бошлаб пухта ўргатишимиз зарур. Иккинчидан, ҳозирги пайтда республикамизда яшаётган бошқа миллат вакилларига ҳам ўзбек тилини ўрганишлари учун қулай шароит яратиш лозим. Учинчидан, биз меҳнаткашлар, айниқса, ёшлар ўртасида байналмилал тарбияни кучайтиришимиз керак.

Пойтахт областимизда 113 миллат вакиллари истиқомат қилишади. Турли миллатларга мансуб кишилар ҳам ўзларининг тиллари, урф-одатлари ва маданиятларини асрашлари, уларни янада ривожлантириш имкониятига эга бўлишлари зарур. Шу мақсадда ҳозир областимизда интернационал маданий марказлар ташкил этилаяпти. Улардан бир нечаси фаолият кўрсата бошлади. Яна шу нарсани айтмоқчиманки, сизларнинг уюшмангиз ҳақида газетхонларимиз ҳеч нарсани билишмайди. Унинг мақсади ва режалари нималардан иборат? Ана шу ҳақда газетамизда мақолалар эълон қилсак, менимча, фойдали бўларди.

С. П. МАНСУРОВ:— Юқорида айтганимдек, уюшмамизнинг асосий мақсади — энг яхши турмуш тарзини тарғиб қилишдан иборат.

Шундан сўнг давра суҳбатига якун ясалди, унинг қатнашчиларига миннатдорчилик билдирилиб, учрашувда айтилган фикр-мулоҳазалар ва таклифлар албатта эътиборга олинажаклиги таъкидланди.

Давра суҳбатини Р. ҒАНИЕВ ёзиб олди.

• Партия турмуши: ҳисобот ва сайловлар

Бундан 10 йил муқаддам колхозимиз бошига қизиқ «савдо» тушди: уни қўшни «Партия XXIV съезди» совхозига қўшиб юборишди. Натижада совхоз ҳаддан ташқари йириклашиб кетди, бошқариш қийинлашди.

Собиқ колхоз аъзолари биз бақувват совхозга бирлашдик, энди муаммоларимиз ҳал бўлиши тезлашади, қийинчиликлардан қутиламиз, деб ўйлашган эди. Афсуски, совхоз собиқ колхоз территориясига 10 та турар-жой биноси, чойхона қуришдан, айрим йўлларни асфальтлашдан бошқага ярамади. Меҳнаткашларнинг маданий-маиший эҳтиёжлари эса қондирилмади.

ОДАМЛАР СЕНГА ЭРГАШСИН

Ниҳоят шу йилнинг 26 февралида колхоз яна тикланди. Умумий йиғилишга тўпланган колхозчилар бу қарорни қувонч билан қўллаб-қувватладилар. Колхоз раислигига РАПО кенгаши раисининг ўринбосари Саидқул Йўлдошев сайланди. Биз уни моҳир ташкилотчи, ташаббускор коммунист сифатида аввалдан билардик.

27 март куни эса қайта тикланган колхознинг бошланғич партия ташкилоти тузилди. Коммунистлар мени ўзларига етакчи этиб сайладилар. Албатта, бу катта ишонч. Лекин, ҳозир партком секретари илгариги даврдагидек енгил машинага миниб, фақат буйруқ билан иш битираман, деб ўйласа хато қилади. Ошкоралик, демократия одамларнинг кўзини очди, онгини оширди. Энди улар сизнинг топшириқларингизни кўр-кўрона бажаравермайдилар: ўйлаб кўрадилар, мулоҳаза юритадилар, энг мақбул усулни танлайдилар.

Биз март ойида бўлиб ўтган йиғилишимизда 10 та цех партия ташкилотлари секретарларини сайлаган эдик. Шунинг учун яна уларда қайта сайлов ўтказиш мақсадга мувофиқ эмас, деб топилди. Цех партия ташкилотлари ўзларининг ҳисобот йиғилишларида ярим йил мобайнида амалга оширган ишлари, мўлжалланган режаларини муҳокама қилмоқдалар, партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларни янада яхшилаш тадбирларини ишлаб чиқмоқдалар.

Биз меҳнаткашларга энг аввало қулай шароитлар яратиб, уларнинг турмуш фаровонлигини таъминлашимиз керак. Бусиз одамлар сизга эргашмайди, илгаригидек «олға қараб дадил одим отмайдилар». Ўтган 10 йил мобайнида бизда бир тилай муаммолар тўпланиб қолди. Масалан, колхозда 4 та мактаб, 511 хонадон, 3578 нафар аҳоли бор. Шунингдек, бир ёшгача бўлган болалар сони 135, мактаб ёшигача бўлган болалар 758, меҳнат ва уруш ветеранлари эса 268 нафарни ташкил этади. Энди ўзингиз ўйлаб кўринг, шунча аҳолига тиббий хизмат кўрсатишга алмисоқдан қолган биноларда жойлашган 5 та медпункт, 13 нафар ҳамширанинг кучи етадими? Албатта, йўқ. Совхоз билан бирлашиб турилган йиллари эса бу ерда лоақал кичикроқ бўлса-да, шифохона қурилмади.

Масалан, «Ғайрат» участкаси аҳолиси 2-3 километр узоқликдаги медпунктга келади. Автобус қатнови йўлга қўйилмаган. Энди кун иссиғида ёки қишли-қировли кунларда азият чекаётган кишиларни, айниқса кексаларни кўз олдингизга келтиринг.

«Партия XXIV съезди» совхози марказида ҳашаматли шифохона биноси қурилди. Район марказий шифохонасидаги кўпгина бўлимлар шу ерга кўчирилди. Ҳисобот йиғилишларида шифохона билан колхоз маркази оралиғида маршрутли автобус қатнови йўлга қўйилса, айни муддао бўларди, деган таклиф айтилди.

Бошланғич партия ташкилотларида бўлиб ўтган ҳисобот йиғилишларида сўзга чиққан коммунистлар медицина хизмати кўрсатишни зудлик билан яхшилаш лозимлигини таъкидлашди. Кейинги пайтда мактабларнинг ўқувчилари орасида тиш оғриғи касали кўпайди. Беморни врачга кўрсатиш учун район ёки совхоз марказига олиб бориш керак. Оқибатда колхозчининг қимматли вақти бекор кетади, ўқувчи дарсдан қолади. Йиғилишлардан бирида 4 та мактабда ўқувчиларга тиббий ёрдам кўрсатиш учун тиш доктори тайинлаш лозимлигини айтишди. Эҳтимол, район марказий шифохонаси раҳбарлари бу илтимосларимизни ҳисобга олишар. Ахир, биз биринчи навбатда ёш авлоднинг соғлиғини асрашимиз кераку.

Ҳисобот йиғилишларида «Партиянинг ҳозирги шароитдаги миллий сиёсати» тўғрисидаги КПСС платформаси лойиҳаси қизғин муҳокама этилмоқда. Ундаги миллатлар қадриятларини тиклаш, уларнинг эҳтиёжларини ҳисобга олиш юзасидан айтилган гаплар ҳаммамизга маъқул бўлди.

Эндигина тикланган колхозимизда ўзбек, қозоқ, тожик миллатлари вакиллари азалдан дўст-иноқ яшаб келмоқдалар. Колхозимизда аралаш мактаблар мавжуд.

8-бригада бошланғич цех партия ташкилоти ҳисобот йиғилишида С. Айний номли участкадаги тожик маҳалласи аҳолиси эҳтиёжлари тўлиқ қондирилмаётганлиги тўғри танқид қилинди. Участкада 113 та хонадон бор. Лекин, ана шу катта участкада на бирор клуб, на болалар боғчаси қурилмаган. Бундан ташқари, тожикча дарсликлар, ўқитувчи етишмайди. Биз область халқ таълими бошқармаси раҳбарларидан бу муаммони тезроқ ҳал этиб беришларини сўраймиз.

4-бригада цех партия ташкилоти йиғилишида «Янгийўл—С. Раҳимов» маршрутини С. Айний номли участкасигача узайтириш тўғрисида таклиф этилди.

Биз бу йил биринчи марта хирмон кўтарамиз. 990 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 28,5 центнердан ҳосил йиғиштириб олиб, давлатга 2807 тонна пахта топширамиз. Албатта, олдимизда қийинчиликларимиз кўп. Бу ҳақда ҳисобот йиғилишларида очиқ айтилди. Шавкат Ғафуров, Тўлаган Шаменов, Али Сангилов, Муродилла Наҳалбоевлар бошчилик қилаётган партия ташкилотлари турли миллат вакилларидан иборат меҳнат коллективларини ишонч билан олға бошламоқдалар.

Тўғри, ҳисобот йиғилишларида бир қатор камчиликлар айтилди. Масалан, биз ҳали мунозара маданиятини ўрганганимиз, ошкоралик ва демократияга тўлиқ кўникканимиз йўқ. Ҳисобот докладларида илгаридек «қизил» гаплар, йиғилишларда расмиятчилик учраб турибди. Бу нуқсонларни коммунистларнинг ўзлари очиқ-ойдин айтдилар, қайта қуриш руҳига мос равишда ишлаш лозимлигини таъкидладилар.

Мен ҳар куни далага, одамлар ҳузурига йўл олар эканман, айтадиган гапларимни, мулоҳазаларимни пишитаман. Чунки, меҳнаткашларни, коммунистларни эргаштириш осон эмас. Бунинг учун энг аввало ўз ишинг тўғрилигига ўзинг ишонч ҳосил қилишинг керак.

Турдиали МУТАЛИЕВ,
Чиноз районидаги С. Раҳимов номли колхоз партия комитети секретари.

ҲАР КИМНИНГ ЎЗИГА ЯРАША ДАРДИ БОР

ЖАМОАТЧИЛИК КЕНГАШИ ҚАБУЛХОНАСИДАН ҲИСОБОТ

«Тошкент ҳақиқати» редакцияси ҳузуридаги ҳуқуқ, социалистик қонунчиликни тарғиб қилиш жамоатчилик кенгаши ўзининг навбатдаги 33-қабулини ўтказди. Шу куни Тошкент шаҳри ва областининг турли районларидан келган 20 дан ортиқ киши қабул қилинди. Меҳнаткашларнинг саволлари, шикоят-аризалари имкони борича, шу ерда ҳал қилинди. Ечими жойлардаги раҳбарлар аралашувини тақозо этадиган бир қатор аризалар эса тегишли район ижроия комитетларига жўнатилди. Бу сафарги қабул ҳам ҳар галгидек эркин суҳбат тарзида, мазмунли ўтди. Редакцияга келишга имкон топа олмаган кишилар қабулхонага бевосита телефон орқали ҳам мурожаат қилдилар.

Хўш, меҳнаткашлар жамоатчилик кенгашига қандай масалалар юзасидан мурожаат қилишмоқда?

Қабулга келган отахонлардан бири — Улуғ Ватан уруши қатнашчиси Ғ. Болтаев ўзини идорама-идора сарсон қилаётган кишилар устидан арз қилди. Унинг айтишича, бир қанча ташкилотларга овора бўлиб, инвалидлик группаси ҳақидаги ҳужжатни тўғрилаб беришларига эриша олмаётган эмиш. Кенгаш аъзолари унга область соғлиқни сақлаш бўлимига учрашишни маслаҳат беришди. Агар шундан сўнг ҳам масала ҳал бўлмаса бу иш билан бевосита редакция шуғулланишини уқдиришди.

Қабулга келган яна бир киши тошкентлик А. Абдурашидов нотариуслар идораси унинг меросхўрлик ҳуқуқини вақтида тиклаб бермагани, кейинроқ мурожаат қилганида эса муддат ўтиб кетди, деб баҳона қилганликларини айтди. Шундан сўнг у судга мурожаат қилган. Суд ҳам ўз навбатида рад жавобини берган. Энди у нима қилиш кераклиги ҳақида маслаҳат сўраб жамоатчилик кенгаши қабулхонасига келибди.

Кенгаш аъзолари унинг ҳужжатлари билан танишиб чиққач, суднинг қарори ва шаҳар судининг ажрими юзасидан Ўзбекистон Олий судининг Президиумига назорат тартибида шикоят қилиши лозимлигини уқдирдилар.

Афғонистонда ўз ҳарбий бурчини ўтаб қайтган собиқ байналмилалчи-жангчи В. В. Иванов жанговар хизмат пайтида асаблари ишдан чиққанлигидан азобланаркан. Бунинг устига-устак, у ўзи, турмуш ўртоғи ва боласи билан бир хонали уйда истиқомат қилиб, бир неча йилдан бери уй-жой шароитини яхшиловчилар рўйхатида турар экан. Октябрь район ижроия комитети Сергели районидаги уйнинг 9-қаватидан жой ажратганлиги, шу билан бирга яна соғлиғи ёмонлашиб бораётганлиги, аммо уруш натижасида ногирон бўлиб қолганлигига қарамай, инвалидлик группасини олишга қийналаётганини ҳикоя қилиб берди. Шунингдек, В. Иванов енгил машина харид қилиш учун ҳам рўйхатда турганлиги, лекин унинг навбати ҳеч силжимаётгани, байналмилалчи сифатида мутлақо унга эътибор беришмаётганлиги ҳақида афсусланиб гапирди. Бу масалада жамоатчилик кенгаши аризани ўз назоратига олди.

Қабулга келган аёллардан бири М. Ҳолмуҳамедова Орджоникидзе районининг Куйбишев қишлоқ Советида истиқомат қилар экан. Унинг айтишича, қўшниси Э. Юнусов унинг ҳовлисига ўзбошимчалик билан эшик очиб, ўзининг ҳовлисидан чиққан тупроқни бу ҳовлига таший бошлаган ва бу ҳовлининг чамаси икки метр жойини менга тегишли деб тортиб олишга уринган ва ноҳақ ҳақоратлаган.

Жамоатчилик кенгаши аъзолари Н. Ҳолмуҳамедовага унинг аризасида келтирилган фактларни батафсил текшириб чиқиб сўнг жавоб берилишини тушунтиришди.

Шунингдек, уй-жой шароитини яхшилаш масаласи юзасидан мурожаат қилган Ф. Жўраева, Э. Ниязимбетов, Н. Неъматуллаев, Д. Муродов ва бошқаларнинг аризалари ҳам текшириб кўриш учун тегишли идораларга юбориш мақсадида олиб қолинди. Мазкур идораларда кўрилган чора-тадбирлар ҳақидаги жавоблар келиши билан жамоатчилик кенгашига мурожаат қилган кишилар албатта ундан хабардор этиладилар.

М. ШОЮСУПОВА.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

«ЯНА ЖИЙДА ҲАҚИДА»

Жийда дарахтини ўстириш ва кўпайтиришга эътибор берилмай қўйилганлиги ҳақидаги хабар газетанинг 1 июль сонида босилган эди.

Область матлубот жамиятлари союзининг кооператив савдоси ва бозорлар бошқармаси бошлиғи Д. Мальцевдан олинган жавоб хабарда масала тўғри кўтарилганлиги, дарҳақиқат кейинги вақтларда областимизда жийда дарахтлари кескин камайиб кетаётганлиги эътироф этилиб, ҳозирча областнинг ўзида жийда сотиб олиш ва тайёрлаш имкониятни йўқлиги туфайли республикамизнинг бошқа областларидан жийда сотиб олиш тадбирлари кўрилмоқда, дейилади.

«БУЁҒИ ҚАНАҚА БЎЛАРКИН»

Йўллар ўнқир-чўнқир, қишда лой, ёзда чанг. Қурилганига ўн йилдан ошган бўлишига қарамай, Киров районидаги Юнусобод массивининг 14 кварталидаги йўллар ачинарли аҳволда эканлиги газетанинг шу йил 21 июнь сонида босилган хабарда танқид қилинган эди.

Район Совети ижроия комитетининг раиси Р. Калоновнинг редакцияга юборган жавобида массивдаги кварталлар ичидаги йўлларни тузатиш ишлари 1990 йилдан бошланиши, ҳозир тегишли ҳужжатлар тайёрланаётганлиги, хабарда кўрсатилган бошқа камчиликларни ҳам бартараф этиш тадбирлари амалга оширилаётганлиги кўрсатилади.

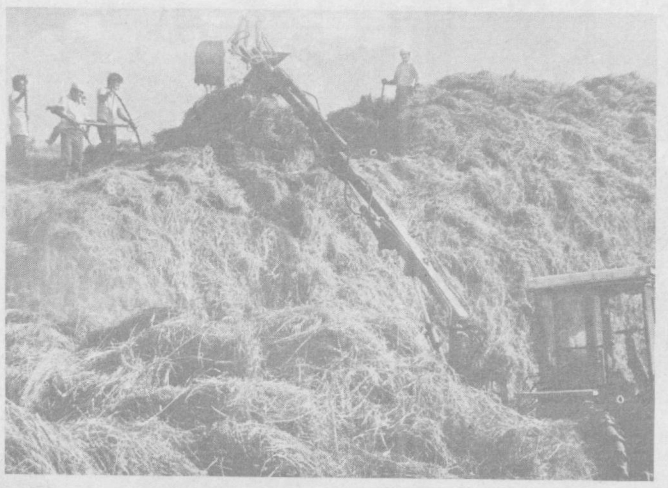

✦ ЯНГИЙЎЛ районидаги «Партия XXI съезди» колхози деҳқонлари бедадан мўл ҳосил етиштирдилар. Шу кунгача 620 тонна — пландагидан анча кўп беда пичани ғарамлаб қўйилди. Суратларда: (чапдан) ҳисобчи Б. Туёқов, механизатор П. Муродов ва бригада аъзоси Т. Тожибоевлар пичан сифатини кўздан кечирмоқдалар; (ўнгда) беда пичани ғарамланмоқда.

Р. ГАЛИЕВ суратга олган.

• Область пахтакорлари маслаҳат-кенгашидан

ПАХТАКОР ТЕРИМНИ ПУХТА, РЕЖАЛИ ВА ЯХШИ КАЙФИЯТ БИЛАН ЎТКАЗСИН

Бу галги йиғим-терим арафасида ўтказилган маслаҳат-кенгаши амалий ва ишчанлик, ўзаро талабчанлик вазиятида ўтказилганлиги билан аввалгиларидан тубдан фарқланади.

Табиий офат чиндан ҳам жиддий зиён етказди. Катта-катта майдонларда чигитни қайта экишга тўғри келди. Деҳқонлар, мутахассислар мардона, қаҳрамонона меҳнат қилдилар. Лекин барибир офатнинг асорати из қолдирди. Ғўза ривожи ва ҳосил тўплаши ўтган йилдагига қараганда 15-16 кунга кечикмоқда. Бу пахтакорлар зиммасига теримга тайёргарлик, ғўза баргини тўктириш, машина теримини ташкил этиш билан боғлиқ бўлган иш жараёнларини маромида ва сифатли ўтказиш вазифасини юклайди.

Сўзга чиққан нотиқлар ана шу вазифани муваффақиятли уддалаш учун нималарга эътибор бериш кераклиги ҳақида эркин фикр алмашдилар. Ўз мулоҳазаларини, тажрибаларини баҳам кўрдилар.

Аввало ғўза баргини тўктириш ҳақида: бутифосдан воз кечилгач, далаларимизда мусаффо шамол эсиб, атроф-муҳит тоза бўлиб қолганлигидан ҳамма мамнун. Бироқ, унинг ўрнига хлорат-магнийни қўлланишда бир мунча мураккаб холатлар ҳам йўқ эмас. Гап шундаки, бу дорини ишлатишда ғўзанинг биологик ҳолати, ҳавонинг иссиқ ёки совуқ келиши, механизмларнинг қай даражада созланганлиги муҳим аҳамиятга эгадир. Ўтган икки йил давомида бу соҳада бир мунча тажриба тўпланди. Лекин ҳар йили мавсумда — айни иш қизғин пайтда кўп хўжаликларда у ёки бу сабабларга кўра хлорат-магний етишмай қолаётганлиги сир эмас. Уни излаб, узоқларга бориб сарсон-саргардон бўлиб, қимматли вақтни бой берадилар, ортиқча харажатларга йўл қўйилади.

— Айниқса, бу йилги шароитда ўтган йилги хатоларнинг такрорланишига йўл қўймаслик керак, — деди сўзга чиққан «Ўзбекистон ССР 5 йиллиги» совхозининг директори Р. Каримов. — Ҳар бир хўжаликда ҳар гектар ер ҳисобига камида 20 килограммдан хлорат-магний запаси бўлсин. Ана шунда хотиржам ишланади. Биринчи босқичда дори таъсир этмаса, иккинчи босқичда мақсадга эришилади. Кўпчилик бу таклифни маъқуллади.

Шу ернинг ўзида қишлоқ хўжалигига кимёвий хизматни таъминлаш область бирлашмаси мутасаддиларига конкрет топшириқ берилди. Улар топшириқни бажариш учун ҳамма имкониятларни сафарбар этишга сўз бердилар.

Маслаҳат-кенгашида ғўза баргини тўктиришга қачон киришиш, қанча нормада дори сарфлашни ҳар бир хўжаликнинг конкрет аҳволига қараб белгилашга келишдилар. Бу ишни ташкил этишда 1987 йилдаги ҳолатдан келиб чиқиш керак, деб айтилди. Чунки ўша йили об-ҳаво шароити худди бу йилдагидек анча мураккаб келган эди.

— Биз, — деди Чиноз районидаги Навоий номли колхоз раиси Ҳ. Акромов. — 5 сентябрдан бошлаб пахтаси машинада териладиган майдонларни текшириб қабул қилиб ола бошладик. Ғўзанинг баргсизлантиришга эса 20 сентябрдан киришамиз. Бу ишни табақалаштириб ўтказамиз.

Барака — шпинделдадир. Лекин терим пайтида машиналар эски бўлганлиги учун бу аппарат тихирлик қилиб қолади. Янгилари керак. Бу йил қайта экишда техник мақсадлар учун мўлжалланган чигит уруғидан фойдаланишга мажбур бўлдик. Хулоса шуки, сара уруғ ҳақида ҳозирданоқ ўйлайлик.

— Районимизда, — деди «Зафар» агрокомбинатининг директори Маҳамаджон Расулов, — пахтанинг асосан «АН-Боёвут» нави етиштирилмоқда. Ғўза ривожи ёмон эмас. Ҳар тупда ўртача 8-9 тадан кўсак бор. Биз 10 сентябрдан бошлаб танлаб дори пуркашни бошлаймиз. «Ленинград», Ойбек номли совхозларда сизот сувлари ерга анча яқин жойлашган. Бу хўжаликларда ҳар гектар ер ҳисобига 14 килограммдан хлорат-магний сарфлашни мақбул деб ҳисоблаймиз. Ҳамма техника тайёр.

— Ёқилғи-мойлаш материалларини керакли миқдорда ғамлаб олмасак қийналамиз. Яна шуниси ҳам борки, бензин сифати жуда паст бўлаяпти.

Бундай эътирозлар залнинг ҳар ер-ҳар еридан эшитилди. Шунинг учун ҳам тегишли ташкилотларга бу соҳада қатъий тартиб ўрнатиш юзасидан топшириқ берилди.

— Машина теримига тайёргарлик, уни ташкил этиш, амалга ошириш мураккаб жараёнлиги ҳаммага маълум, — дейди Коммунистик районидаги «Правда» колхози раиси Ермакбой Нолибоев. — Турли запас қисмлари, айниқса, аккумуляторлар етишмайди. Бу мавсумда анча қийинчилик туғдирмоқда. Афсуски, бу ҳолат ҳисобга олинмайди. Не-не машаққатлар билан машинада терилган хом ашё паст навга қабул қилинмоқда. Бу одамларнинг руҳини тушириб юбораётир.

Ҳақиқатан ҳам кенгашда деҳқон меҳнатининг қадрини ошириш бош масала қилиб қўйилганлиги бежиз эмас эди. Бу албатта, маҳсулотга, уни вақтида қабул қилиниб олинишига боғлиқ. Йиғилишда айтилдики, пахтанинг харид нархини ошириш келгусида ҳал этилади. Ҳозирча эса партия-ҳукумат қарори билан бу йилги ва келгуси йилги териладиган пахтага қўшимча устама ҳақ бериладиган бўлди. Биринчи, иккинчи нав пахтанинг ҳар тоннасига 80 сўмдан, учинчи навга 40 сўмдан қўшиб берилади.

Яна бир нарсага эътибор қаратилди. Бундан буён пахта заводлари, тайёрлов пунктлари ҳосилимизни паст навга қабул қилаяпти, деган эътирозлар, гиналар камроқ бўлиши керак. Ҳар бир хўжалик ўзи етиштирган маҳсулотга ўзи эгалик қиладиган пайт келди. Тайёрлов пунктлари эса — воситачи вазифасини бажарсинлар. Ана шунда эътирозларга ўрин қолмайди. Бу соҳада тажриба йўқ эмас. Мана уч йилдирки, Пискент совхози ихтиёрига пахта тайёрлаш заводи бериб қўйилди. Хўжалик ҳосилни ўзи етиштириб, ўзи қайта ишламоқда. Юқори сифатли тола олмоқда. Бунинг устига иккиламчи маҳсулотлар — шелуха, кунжаранинг кўп қисми ҳам хўжаликнинг ўзида қолмоқда.

Бу йил Ўрта Чирчиқ ва Бекобод районида ҳам ана шу тажриба кенг ёйилмоқда. Ўрта Чирчиқ районидаги Ким Пен Хва номли колхоз ўз кучи билан пахтани қайта ишлаш корхонасини қурмоқда.

Гап шундаки, бундан буён хўжаликлар топширилган пахтанинг миқдори билан эмас ана шу пахталардан чиқадиган тола асосида ҳисоб-китоб қиладилар.

Агар областимизда бу йил давлатга 121 минг тонна атрофида пахта толаси сотилса, келгуси йилга бориб бу миқдорни 104 минг тоннага тушириш мўлжалланмоқда. Ана шу асосда пахта яккахонлигига барҳам берилади. Сабзавот, мева, узум ва бошқа озиқ-овқат маҳсулотлари экиладиган майдонлар кенгаяди. Лекин бир муаммо кўндаланг бўлиб турибди. Пахтакорлар етиштирадиган озиқ-овқат маҳсулотлари тури қандай бўлиши керак? Бу маҳсулотлар истеъмолчиларга ўз вақтида етиб бораяптими? Афсуски, бу саволга ижобий жавоб бериш қийин. Фактлар шуни кўрсатмоқдаки, кўпгина колхоз ва совхозлар харидоргир маҳсулот бу ёқда қолиб, кўпроқ пиёз етиштирмоқдалар. Қовун-тарвузни ўтказиш қийин бўлмоқда. Бу масалани, албатта, ҳал этиш керак. Озиқ-овқат программаси шуни тақозо этади. Одамларга бериладиган томорқа участкалари, ерларидан қандай фойдаланилиши ҳам назоратдан четда қолмаслиги зарур. Иложи бўлса илғор тажрибаларни қўлланиб, одамларга уларнинг имкониятига қараб томорқа участкаси бериш ва сўнгра бу участкаларда етиштириладиган маҳсулотларни қабул қилиб олишни ташкил этиш муҳимдир. Ана шунда мавжуд ерлардан кўзланган самара олинади.

— Бу қанақаси, луб толаси ортилган машиналаримиз маҳсулотни топширолмай беш-олти кунлаб сарсон бўлмоқда. Завод қабул қилмаяпти. Қимматбаҳо хом ашё далада ётибди. Мутасаддилар нима иш қилишаяпти? Бу аҳволга ким жавоб беради, муаммони ҳал этиш билан ким шуғулланади?!

Канопчиларнинг ҳақли талаби ҳаммани ташвишга солди. Аҳволни зудлик билан ўрганиб чиқиш ва тегишли чора кўришга қарор қилдилар.

Ҳамма ерда дала меҳнаткашлари — деҳқонларнинг хотиржам ва яхши кайфият билан меҳнат қилишлари учун тўлиқ шароит бўлиши керак. Ана шундагина иш унумли бўлади. Айниқса, терим пайтида улар ҳеч нарсага муҳтожлик сезмасликлари муҳимдир. Бу пахтакорларга хизмат қилишга даъват этилган ташкилотларга боғлиқ. Улар ўз ишларини билиб қилишлари талаб этилади. Яшашдан мақсад — яхши кун кўриш-ку, ахир. Айниқса, камёб бўлиб қолган озиқ-овқат маҳсулотлари: қанд, чой, ун, совун тақчиллиги сезилмасин. Бундай маҳсулотлар магазинларга эмас, тўғридан-тўғри колхоз, совхозларнинг омборларига келиб тушса, тақсимотда адолатсизлик бўлмайди.

Оққўрғондаги С. Сегизбоев номли колхозда бўлиб ўтган маслаҳат кенгашига йиғилган 150 га яқин район партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари, хўжалик раҳбарлари, мутахассислар билан ўзаро суҳбат, мулоқотдан маълум бўлдики, улар чиндан ҳам «Ундай қилинсин, бундай қилинсин» деган умумий, ҳаммага маълум ва машҳур кўрсатмалардан безиб қолган эдилар. Шунинг учун ҳам улар бугунги кенгашнинг амалий ўтганлигидан кўнгиллари тўлиб қайтди.

Кенгаш ишида область партия комитетининг биринчи секретари М. Мирқосимов қатнашди ва сўзга чиқди.

Н. РИХСИЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Кенгаш тавсия қилади

Маслаҳат кенгашида деҳқонлар олдида турган энг муҳим вазифалар, айни кунларда амалга оширилиши лозим бўлган тадбирлар ҳам кўрсатиб ўтилди, тавсиялар ишлаб чиқилди.

Биринчи навбатда бундан буён ғўзани суғоришни фақат экин талаб қилган пайкалларда, об-ҳаво шароитини ҳисобга олган ҳолда тез-тез, енгил ўтказиш тавсия қилинди. Пахтани тез пиширадиган омиллардан бири ғўза қатор ораларини культивация қилишни тракторнинг ва культиваторнинг ишчи қисмларини экинга зарар келтирмайдиган қилиб юмшоқ материаллар билан ўраб, сўнг ўтказиш лозим. Айниқса, охирги сувдан сўнг албатта экин қатор ораси юмшатилиши керак. Ана шунда ғўзанинг томирига зарар етмайди, ерда нам сақланади.

Кейинги кунлардаги текширишлар айрим майдонларда ғўзаларни бегона ўт босганлигини кўрсатмоқда. Бу эса бази хўжаликларда бригадаларда, ижарачиларнинг далаларида парваришнинг сусайиб кетганлигидан далолат бермоқда. Бунга тезда барҳам бериш, узоғи билан 10 сентябрғача барча далаларни ўтдан тозалаб, дефолиацияга тайёргарликни бошлаб юбориш лозим. Дефолиациянинг сифатли ўтиши трактор буриладиган дала четлари ва ўқариқларнинг яхши текисланганлигига боғлиқлигини унутмаслик керак.

Ғўза баргини тўктиришда, ҳар бир майдондаги ғўзанинг экилган муддатини, унинг навини, ҳосилнинг етилганлигини албатта ҳисобга олиш керак. Ғўза тупларидаги мавжуд кўсакларнинг 40-45 фоизи тўлиқ пишиб, очилган майдонларда бу тадбирни ўтказишга киришиш мумкин. Дефолиант сифатида фойдаланилаётган хлорат магний ҳаво ҳарорати ўртача 17-18 даража иссиқ бўлганида яхши натижа беради. Бунда ҳар гектар ерга 8-12 килограмм ҳисобида хлорат магний сарфлаш тавсия этилади. Шунингдек янги «Дроп» дефолианти билан ишлаш учун ҳаво ҳарорати 22-25 даража иссиқ бўлса унинг самарадорлиги ортади. Бу дефолиантни бир гектар ер ҳисобига 0,4—0,5 килограмм сарфлаш лозим. Албатта, дефолиантларни сарфлаш миқдорини аниқлашда ҳар бир картадаги кўчат қалинлигини ҳисобга олиш керак.

Борди-ю, такрорий дефолиация ўтказиш зарур бўлиб қолганда (ғўза баргларининг 70 фоизидан камроғи тўкилса) орадан 6-8 кун ўтгач иккинчи марта хлорат магний сепилади.

Ғўза баргини тўктиришда ишлатиладиган суюқлик ҳар бир хўжаликда марказлаштирилган, махсус жойда тайёрланса, янада мақсадга мувофиқ бўлади. Бу тадбирларни амалга оширишда техника хавфсизлигига алоҳида эътибор бериш, бу ерда ишлаётган механизаторлар, ишчилар, колхозчиларнинг яхши дам олишлари, маданий ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароитларни яратиб бериш, медицина хизмати кўрсатиш пунктларини ташкил қилиш лозим.

Маълумки, областимизда бу йил ҳам ҳосилнинг 73 фоизини машиналар ёрдамида териб олиш мўлжалланмоқда. Бу йилги пахтанинг ўтган йилларга нисбатан бирмунча кечроқ очилиши, пахтакорлардан, айниқса, механизаторлардан юксак интизом ва уюшқоқлик билан меҳнат қилишни талаб этади. Машина терими сифати ва салмоғини ошириш учун терим бошлангунича яна бир марта ҳар бир агрегатни синчиклаб текшириб чиқиш, уларнинг аппаратларини пухта созлаш лозим. Пахта териш машиналарини бошқариш учун малакали механизаторлар тайёрлаш ҳам катта аҳамиятга эга.

Меҳнатга ҳақ тўлаш, илғорларни рағбатлантириш шартларини ҳар бир колхоз правлениеси, совхоз дирекцияси 10 сентябргача ишлаб чиқиши ва бундан механизаторларни, совхоз ишчилари ва колхозчиларни хабардор қилиб қўйиши иш унумдорлигининг оширилишида катта аҳамиятга эга эканлигини унутмайлик.

Пахта йиғим-терими бошлангунча ҳамма ерда тош-тарозилар, хирмон жойлар, хом ашёни қуритадиган мослама ва майдончаларни ҳозирлаш ишлари якунланиши, ҳар бир картада теримни ўтказиш графиклари тузилиши лозим.

Бу йил областимизда етиштирилган 137,6 минг гектар пахтанинг 31 минг гектари уруғлик учун мўлжалланган. Бу карталарда теримни ўтказишга, айниқса, масъулият билан ёндашиш талаб этилади. Чунки уруғлик пахтанинг қанчалик сифатли териб олиниши келгусида областимиз колхоз ва совхозларини энг яхши ғўза навларининг юқори репродукцияли уруғликлари билан таъминлаш имконини беради. Шунинг учун уруғлик учун ажратилган майдонларда мўлжалланган хом ашё тўлиқ йиғиб-териб олинмагунича дефолиация қилиш мутлақо таъқиқланади. Териб олинган уруғлик пахтанинг намлиги 9-10 процентдан юқори бўлса уни махсус майдончаларда ёйиб, қуритгандан сўнггина заводларга ва тайёрлов пунктларига топшириш зарур.

Область пахтакорларининг маслаҳат-кенгаши қатнашчилари бу йил ҳамма ерда шароитни ҳисобга олган ҳолда пахтани ўз вақтида, нест-нобуд қилмай териб олиш учун ишни бошидан пухта қилиш, ички имкониятларни ишга солиш лозимлигини алоҳида таъкидладилар.

ЎЗГАРИШЛАР ЮЗАГА КЕЛАЯПТИ

ТОШКЕНТ районидаги Сабзавотчилик, картошка ва полиз экинлари илмий текшириш институтида ҳам инсон омилига эътибор кучайтирилган. Институт ходимлари ҳамда экспериментал база меҳнаткашларининг иш ва дам олиш шароитларини яхшилашда сезиларли ўзгаришлар юзага келтириляпти. Бунда қурилиш бўлимининг Ҳусан Файзиев етакчилигидаги бригадаси аъзоларининг ҳиссалари катта бўлмоқда. Улар яқинда экспериментал база учун юзта машинага мўлжалланган гараж қуриб фойдаланишга топширдилар. Эндиликда базанинг машина-механизмларини, техникани ишдан чиқарувчи ёғинсочиндан панада сақлаш имкони туғилди. Бундан ташқари об-ҳаводан қатъий назар ремонтчилар иши ҳам ҳамиша бир маромда давом этадиган бўлди.

Қурувчилар эса ишларини бошқа объектларда давом эттирмоқдалар. Шу кунларда 7-бригадада замонавий дала шийпони қуришяпти.

Т. ДЎСОНОВ.

БОТАНИКЛАР КОНФЕРЕНЦИЯСИ

Умумназарий тадқиқотлардан атроф-муҳитни муҳофаза этиш ва Озиқ-овқат программасини ҳал қилишгача бўлган муаммолар мажмуаси Ўрта Осиё республикалари ва Қозоғистон спорали ўсимликларини ўрганишга бағишлаб Тошкентда очилган VIII конференцияда муҳокама қилинмоқда.

Конференцияда мамлакатимизнинг икки юзга яқин ботаник олимлари қатнашмоқда. Фундаментал ва амалий тадқиқотлар соҳасидаги ютуқлар муҳокама қилинади, ботаника фанининг мазкур соҳаси асосий йўналишларини бундан буён ўрганиш юзасидан тавсиялар берилади.

Конференция атоқли олим, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги А. М. Музаффаров хотирасига бағишланган.

(ЎзТАГ).

МАСТЕРОВОЙЛАР

МЕН ҲАМ БОЛЬШЕВИК

АЛЕКСАНДРОВ парки ўз тарихида бунчалик издиҳомни кўрмаган эди. Янги шаҳар ишчиларидан ташқари Тошкент эски шаҳридан келганлар ҳам анчагина.

Уларни бу ерга умумдард, ночор турмуш ситами етаклаган эди. Ахир сабр-тоқатнинг ҳам чеки бор-ку?

Абдулла устахонада ишловчи дўстлари билан дарахтларга осилган шиорларни ўқий бошлади.

— Йўқолсин уруш!

— Бутун ҳокимият Советларга!

Алижон Пўлатов Тўхтамурод акани саволга тутди.

— Митингда гапирасизми?

— Қўйсанг-чи, ука. Менсиз ҳам гапдонлар кўп, бу ерда.

Парк ўртасидаги минбарда барчага таниш киши кўринди. Абдулла Ҳайитбоев уни дарҳол таниди. Чилангар Першин.

— Ўртоқлар!

Унинг жарангдор овозини паркда тўпланган ўн мингга яқин киши эшитди. У барча ишчилар дилидаги гапни айта бошлади. Озиқ-овқат тақсимотини адолатли ҳал қилмоқ зарур. Бойлар, савдогарлар ва чайқовчилар ихтиёридаги ғалла мусодара қилиниши лозим. Абдусамад Ниёзов ёнида турган Ёдгорни туртди.

— Гапнинг ўғил боласини айтаяпти, бизнинг депутат!

Ёдгор Раҳимов бош ирғади.

Нотиқ гулдурос қарсаклар садоси остида сўзини тугатди. Ундан кейин сўз олганлар гаплари тутуруқсиз бўлди. Таъсис мажлиси, Дума, сайлов эркинлиги ҳақидаги маърузалар одамлар энсасини қотирарди. Мард бўлсанг нондан гапир! Озиқ-овқат танқислигидан қийналган, бола-чақаси оч ўтирган одамларга нажот йўлини кўрсат!

— Большевиклар шаҳарда ҳокимиятни қўлга олсагина рўшнолик кўрасиз,— деди навбатдаги нотиқ.

Инмофей Брикаев чапак чалиб юборди. Абдулла, Алижон, Абдусамад ва бошқа устахонадан келган ишчилар ҳам қарсак чала бошлашди.

— Бу ким?— деди секин Абдулла отаси ёнида турган Константин Брикаевга.

— Николай Шумилов, Тошсовет депутати.

Хуштаклар, қарсаклар бир-бирини тўлдирарди.

Минбарда кўринган 1-Сибирь полки солдатига барча нигоҳини қаратди. Унгача ишчи, зиёли нотиқлар гапиришган эди. Қизиқ, солдат нима деркин?

— Агар большевиклар,— деди ўрта ёшлардаги шинелли солдат,— урушга қарши бўлса, помешчик ва қишлоқ бойларига қарши бўлса ҳамда ерни биз каби камбағал деҳқонларга бериш тарафдори бўлса, ундай ҳолда мен ҳам большевиклар тарафдориман...

Солдат шундай дея минбардан тушди.

— Резолюцияларни овозга қўямиз.

Эсерлар резолюцияси...

— Меньшевиклар резолюцияси...

— Большевиклар резолюцияси...

Паркда ғала-ғовур бошланди. Одамлар резолюциялар муҳокамасига киришган эдилар.

Абдураҳмон Толипов даврасида ҳам тортишув қизғин эди. У большевик сифатида эски шаҳардан келган ҳунарманд, мардикор, қурувчиларга гап уқтирарди.

— Биз, большевиклар аниқ гапирамиз. Бойлар қўлидан озиқ-овқатлар тортиб олинсин.

— Тўғри!!!

— Бойлар ерлари камбағалларга текинга бўлиб берилсин!

— Қанийди, шундоқ бўлса!

— Ҳаммаси бўлади, ҳурматли жамоа! Агар ҳокимият Тошкент Совети қўлига ўтса!

— Большевиклар учун овоз берамиз!! Мен ҳам большевик!

— Биз ҳам!

Митинг аҳли резолюциялар учун овоз беришни якунлаганда вақт пешиндан оққан эди.

Большевиклар резолюцияси кўпчилик овозни олди. Сўл эсерлар ва меньшевик-интернационалистлар ҳам ўзларини большевиклар резолюциясига қўшилганликларини эълон қилишди. Митинг Тошкентда барча ҳокимиятни қўлга олиши лозим бўлган Вақтли революцион комитетни сайлади.

ТАҲЛИКАЛИ КУНЛАР

«ОҒИР меҳнат шароити ўзбек ишчиларининг онгида ҳам озодлик учун курашиш керак, чинакам кураш олиб бориш керак деган тушунчани юзага келтирди ва тобора мустаҳкамлади. Ўзбек бинокор ишчилари билан социал-демократик ташкилот аъзолари ўртасида алоқа ўрнатиш ва уни мустаҳкамлаш соҳасида Мирзааҳмад Мирҳодиев катта роль ўйнаганини ҳам айтиб ўтмоқчиман. Бинокор ишчилардан Очил Бобожонов ва бошқалар ҳам социал-демократик ташкилот билан яқиндан алоқа боғлаб йўл-йўриқлар олиб туришди. Бош темир йўл устахоналаридаги рус ишчилари биз билан жуда мустаҳкам алоқада эди. Мажлис ёки бошқа бирор йиғилиш ўтказиш мўлжалланса, улар бизни М. Мирҳодиев орқали огоҳлантиришарди. М. Мирҳодиев мажлис қаерда ва қайси вақтда бўлишини айтгач, О. Бобожонов, уста Баҳром Нормуҳамедов, Хонхўжа Улуғхўжаев, Акбархўжа Қосимхўжаев ва бошқалар билан бирга бош устахонага келар эдик. Бундай мажлисларда кўпинча рус ишчиларидан А. Першин ва Н. Финкельштейн, ўзбек ишчиларидан О.Бобожонов ва бошқалар чиқиб сўзлагани эсимда».

ЖАМОЛ КАМОЛОВ
1917 йилдан КПСС аъзоси

1917 ЙИЛ 12 сентябрь куни кечқурун Тошкент Совети жойлашган «Ҳуррият уйи» биноси одамлар билан тўлиб кетди. Ишчилар, деҳқонлар, ҳунармандлар, хизматчилар оқими тўхтамайди. Шинелли қурол таққан солдатлар ҳам кўзга ташланади.

Йиғинни бино ташқарисидаги боғда ўтказишга қарор қилишди. Ҳамма ҳаяжонда. Бугун ҳокимият масаласи ҳал бўлади. Олим Раҳимов дўсти Абдураҳмон Толипов ва Константин Брикаев билан нотиқлар сўзларидаги фикрни уқишга интилади. Ҳар бир партия ўз таъсирини кўпчиликка ўтказиш, одамларни ўз тарафига оғдиришга уринаяпти.

Бир вақт балконда большевик Григорий Цвиллинг кўринди. «Наша газета» редактори сифатида у кўпчиликка таниш.

— Ўртоқлар!— Цвиллинг хитоби ҳаяжонли.

— Сизлар ҳокимиятнинг ваколатли органи сифатида бу ерда мажлис ўтказаётганингизда меньшевиклар ва ўнг эсерлар хоинлик қилдилар. Қўмондон полковник Черкас юнкер ва казаклари билан Ревком аъзоларини қамоққа олиб турмага жўнатди.

Ҳалойиқ бирдан чайқалиб ҳаракатга келди. Юзлаб қўллар мушт бўлиб ҳавога кўтарилди.

— Черкас қани?

— Шу ерга келтирамиз!

Қуролли солдатлар ярим соатлардан сўнг «Ҳуррият уйи»га ғазабнок қиёфада қайтиб келишди.

Балконда генерал-майор формасида собиқ полковник Черкас ва прокурор Барановский пайдо бўлди. Унвони кўтарилганидан мағрур Туркистон округи қўшинлари қўмондони қўлини кўтарди.

— Мен бугун ҳокимиятни ўзбошимчалик билан қўлга олмоқчи бўлган Ревком аъзоларини қамоққа олдим.

— Улар ўзбошимча эмас!

— Озод қилинсин!

— Ревкомни биз сайлаганмиз!

Генерал бу хитобларни пинак бузмай тинглади.

— Мени қўмондон сифатида ҳам сайлагансиз. Ўлка Совети ва Тошкент Совети ижроия комитети ҳам номзодимни тасдиқлаган. Демак, мен қонуний йўл тутганман.

Юзлаб қўллар тепага кўтарилди.

— Ҳозироқ озод қиласан!

Генерал жавоби совуқ бўлди.

— Мумкин эмас! Бошлиқлар рухсатисиз ҳеч кимни бўшатмайман!

— Шунақами ҳали!

Черкасга кимдир тош отди. Генерал бўзариб қиличига ёпишди. Солдатлардан бири лампа идишини унга отди. Қандайдир йигит унинг олдига сакраб чиқиб ёқасидан олиб ичкарига отди. Прокурор Барановский довдираб ялинчоқ оҳангда халққа мурожаат қилди.

— Тинчланинг, жаноблар ҳе йўқ, ўртоқлар! Ҳозироқ одамларингизни озод қиламан.

Цвиллинг унинг олдига келди.

— Мен билан қамоқхонага борасиз!

Улар кетгач «Ҳуррият уйи»га 1-Сибирь полки солдатлари ва Тошкент бош темир йўл устахоналари ишчиларидан иборат қуролли отряд етиб келди.

— Ҳокимиятимизни ҳимоя қиламиз! Озод қилинган Ревком аъзолари йиғилиш қарорини эълон қилишди.

— Округ қўмондони ва шаҳар коменданти вазифаларидан четлатилсин. Революцияга содиқ поручик Перфильев қўмондон, прапоршчик Гриневич шаҳар коменданти қилиб тайинлансин. Прапоршчиклар ва ҳарбий билим юрти бошлиқлари қамоққа олинсин. Ўлка Совети бекор қилинсин. Барча ҳокимият Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети қўлига ўтсин.

* * *

Шайхонтоҳур мачитининг кенг саҳни одамларга тўлган. Бугун 1917 йил 13 сентябрь куни янги шаҳардаги воқеалар ҳақида ахборот беришга келган «Наша газета» редактори Цвиллингга ҳамманинг нигоҳи қадалган. Кўпчиликнинг бошида салла, шунинг учун тепадан қараган кишига бутун майдон қор билан қопланганга ўхшаб кўринади, онда-сонда кўзга чалинган дўппилар қори эриган дўнгликларга ўхшайди. Оёқ остида болалар ўралашиб юрар, уларнинг баъзилари дарахтларнинг устига чиқиб олган. Бир-бирига туташ томларда паранжили аёллар кўзга ташланади.

Ҳамдам СОДИҚОВ.
(Давоми бор).

[Давоми. Боши газетанинг 2, 10, 18 ва 22 август сонларида чиққан].

ДУНЁ ВОҚЕАЛАРИ

«СОВЕТ ИТТИФОҚИ ВА БМТ»

КОПЕНГАГЕН. (ТАСС). «Совет Иттифоқи ва БМТ» — бу ерда ўз ишини тамомлаган икки кунлик халқаро конференциянинг мавзуси ана шундай эди. «Дания—СССР» жамияти ва БМТга кўмаклашувчи Дания уюшмаси ташкил этган анжуманда Европадаги бир қанча мамлакатларнинг сиёсат ва жамоат арбоблари, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти муассасаларининг вакиллари қатнашдилар.

Анжуманда 1988 йил 7 декабрда М. С. Горбачев БМТда баён қилган ташаббусларга асосий эътибор берилди. Конференцияда қабул қилинган резолюцияда М. С. Горбачевнинг бу нутқи бутун дунёда ижобий баҳоланганлиги таъкидланади. Делегатлар Совет раҳбарининг шошилинч экологик ёрдам марказини, фақат табиатнинг ҳолатини назорат қилиш билан шуғулланадиган халқаро космик лабораторияни, жаҳон космик ташкилотини тузиш тўғрисидаги таклифларини делегатлар қўллаб-қувватладилар. Анжуман Гаагадаги халқаро суднинг инсон ҳуқуқлари соҳасидаги битимларни талқин этиш ва қўлланиш хусусидаги қарорлари барча давлатлар учун мажбурий бўлиши керак, ривожланаётган мамлакатларнинг қарзлари муаммосини ҳал қилиш юзасидан амалий чоралар кўрилиши лозимлигини ёқлаб чиқди.

Конференция СССР ва АҚШ ҳукуматларига мурожаат қилиб, БМТ Уставининг халқаро тинчлик ва хавфсизликни сақлаш соҳасидаги куч-ғайратлар тўғрисидаги 43 ва 45-моддаларининг тўла амалга оширилишини кўзлаб тегишли ташаббусларни қабул қилишга даъват этди. Делегатлар Европа шимолини ядросиз зонага айлантириш режаларини қўллаб-қувватлаб, денгиздаги қурол-яроғларни, шу жумладан шимолий акваториялардаги қурол-яроғларни қисқартириш юзасидан музокараларни тезроқ бошлаш лозимлигини айтдилар.

БМТ доирасида, шунингдек айрим мамлакатлар ва давлатларнинг группалари ўртасида амалий мулоқотни ривожлантириш зарурлиги таъкидланди, бундай мулоқот жаҳоншумул ва регионлар даражасидаги энг асосий муаммоларни ҳал қилиш йўлларини қидириб топишга кўмаклашмоғи лозим. Тинчлик, ҳамкорлик ва ялпи хавфсизликни таъминлаши лозим бўлган ташкилот сифатида БМТни ҳар томонлама мустаҳкамлаш ғоят муҳим вазифадир, дейишди учрашув қатнашчилари.

БЮРОКРАТИЯГА ҚАРШИ ТАДБИРЛАР

ЛИМА, 4 сентябрь. (ТАСС) Перуда қонун тарзида қабул қилинган маъмурий тартибни соддалаштирувчи нормалар мажмуасини бюрократик анъаналарга сезиларли зарба деб таърифлаш мумкин. Эндиликда инсонга ишонч муассаса билан граждан ўртасидаги муносабатда асосий принцип бўлади. Бу эса амалда ўта кетган бюрократлар талаб қиладиган туғилган вақти ва жойини, уй адресини ва бошқа маълумотларни тасдиқловчи муҳрли кўпдан-кўп справкалардан амалда воз кечилишини билдиради. Агар давлат муассасаси ана шу муассасага мурожаат қилган гражданнинг аризасига белгиланган муддатда жавоб қилмаса масала ўз-ўзидан аризачи фойдасига ҳал бўлади.

«АКАДЕМИАДА-89»

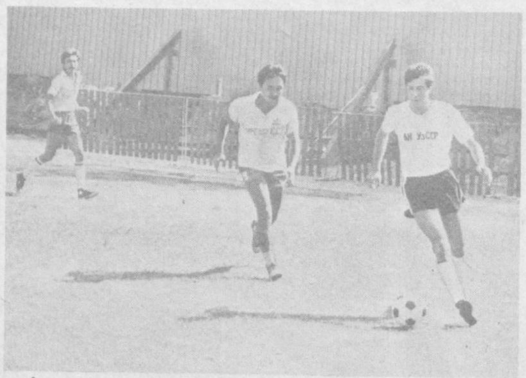

ОЛИМЛАР СПОРТ МАЙДОНЛАРИДА

✦ Спорт ихлосмандларининг диққат марказлари айни кунларда «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси спорт клубига қаратилган. Бу ерда қарийб ўн йиллик танаффусдан сўнг Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари ўртасида 6-бор Бутуниттифоқ «Академиада—89» зона мусобақалари ўтказиляпти.

СССР Фанлар академияси, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг бирлашган касаба союз комитети, халқ маорифи ва фан ходимлари касаба союзлари республика комитети ҳамда касаба союзлари спорт жамиятлари республика совети томонидан ўтказилаётган ушбу мусобақаларда Қозоғистон, Тожикистон, Қирғизистон, ҚҚАССР ва Ўзбекистон Фанлар академияларининг 100 дан зиёд вакиллари мини-футбол, баскетбол, волейбол ҳамда теннис бўйича ўзаро баҳс юритишмоқда.

Маълумки, 1978 йили «Ёшлик» спорт аренасида бўлиб ўтган ана шу мусобақаларда республикамиз вакиллари муваффақиятли иштирок этиб, фахрли ўринларни эгаллашган ва Бутуниттифоқ мусобақаларининг финал босқичида қатнашиш ҳуқуқини қўлга киритган эдилар. Республикамиз Фанлар академиясининг спортчилари бу йилги мусобақаларни ҳам яхши натижалар билан бошлашди.

Мусобақаларнинг дастлабки кунларида баскетболчиларимиз қозоғистонлик спортчиларни 70:46, Қирғизистон вакилларини 60:37 ҳисобида мағлубиятга учратиб, турнирда пешқадамлик қилишмоқда. Фанлар академиясининг футбол командаси ҳам ўз ихлосмандларини хушнуд этишяпти. Биринчи ўйинда Қирғизистон командасини 4:1, иккинчи ўйинда ҚҚАССР футболчиларини 11:0 ҳисобида енгган ўзбекистонликлар 2 турдан сўнг пешқадамлик қилиб келишмоқда.

«Академиада—89» мусобақалари 9 сентябрга қадар давом этади. Ана шу давр мобайнида унинг иштирокчилари пойтахтимизнинг диққатга сазовор жойлари, илмий корхоналарни бориб кўрадилар.

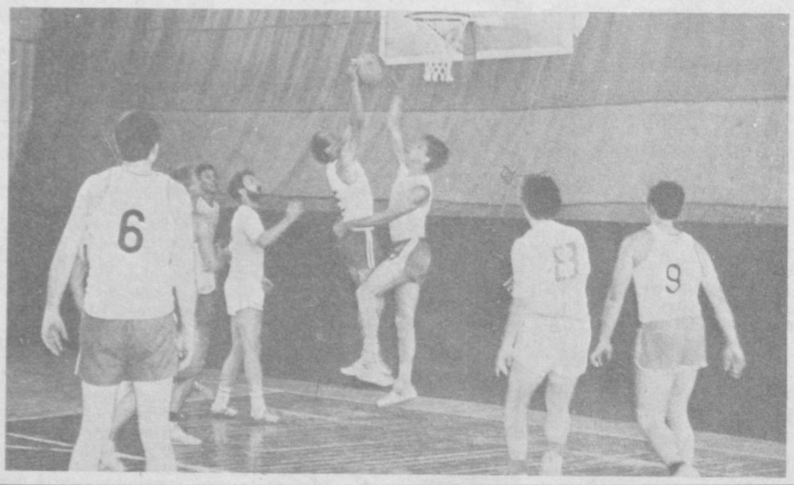

●

✦ СУРАТЛАРДА: (юқорида, чапдан ўнгга) «Академиада—89» эмблемаси; Ўзбекистон ССР Фанлар академияси футбол командаси капитани А. Абдувоҳидов республика тоифасидаги судья И. Шкандин билан суҳбатда; Ўзбекистон ва Қирғизистон Фанлар академиялари командалари учрашуви; (пастда) мусобақалар машъаласини ёқиш Фанлар академиясининг Ядро физикаси институти илмий ходими Б. Абдуқодировга топширилди; баскетбол ва волейбол бўйича мусобақалар пайти.

Суратчи Д. АҲМЕДОВ.

• Яна ўша мавзу хусусида

«Воздушний транспорт» газетасининг махсус мухбири В. Тамарин Тошкентдан Москвага учиб кетаётганида, қай кўз билан кўрсинки, унинг самолётдаги ўрнига... яна 9 та билет сотилган экан.

Бу шунчаки, журналистнинг қўлига тушиб қолган ажойиб-ғаройиб факт эмас. Қўлимизда ҳужжат бор, ундан шу нарса аён бўлиб турибдики, юмшоқроқ қилиб айтганимизда «камчиликлар» қонун-қоидани қўпол тарзда бузишлар ва ҳатто тўғридан-тўғри суиистеъмоллар самолётларга билет сотадиган маҳкаманинг вужуд-вужудига, қон-қонига сингиб кетган.

ҚАЛЛОБЛИК

АВИАБИЛЕТЛАР СОТИШДА СУИИСТЕЪМОЛЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

Республика халқ контроли комитети яқинда қабул қилган қарор: «Ўзбекистон граждан авиацияси бошқармасининг пассажирларга хизмат кўрсатишидаги жиддий нуқсонлар тўғрисида» деб номланади. Халқ назоратчилари билан биргаликда вазиятни Ўрта Осиё транспорт прокуратураси ва Ўрта Осиё транспортдаги ички ишлар бошқармаси ходимлари ўрганишди. Далил-исботлар яна бир карра шундан далолат бериб турибдики, А. Иноғомов ва С. Обухов раҳбарлик қилаётган ҳаво йўллари марказий агентлигида аҳвол чатоқ.

Уддабуронлар ва қаллоблар ана шу ташкилот атрофида ўралашиб юришибди. Агентлик ёнидаги «Пойабзал» салонида ишловчи шундай кишилардан бири «Средазкабель» бирлашмаси меҳнаткашларига хизмат қилиши лозим бўлган кассирдан олинган 250 та билетни сотибди. У қанча пулни ўмарганини тергов аниқлаб беради, лекин ҳозирча шуниси равшанки, у тўртта билет учун отпускага жўнаб кетаётган аскарлардан 250 сўм ўмарди... Рейсларга йўловчи йиғиш билан шуғулланадиган диспетчерлар эса ана шу ғайриқонуний билетларга жой топиб беришди. Хўш, уларнинг ўзи ким ва қандай жазо олишди? Буни халқ назоратидагилар ҳам билишмайди. Транспортдаги ички ишлар бошқармасининг маълумотларига кўра, сўнгги икки йил ичида авиация шу маҳкамасининг биронта ходими ҳам суд олдида жавоб бергани йўқ, ҳолбуки, қонун-қоидани қўпол бузиш ҳоллари тез-тез бўлиб турибди...

Халқ контроли комитети А. Иноғомовга қаттиқ ҳайфсан эълон қилди ва у чора-тадбир кўрмайдиган бўлса, лавозимидан олиб ташланиши ҳақида огоҳлантирилди. Бор гап шу. Текширув натижалари эса кишини танг қолдиради. Тошкентдан 33 кун мобайнида учиб кетган самолётларда 35 мингдан кўпроқ бўш ўрин бўлган, бу ИЛ-86 самолётининг 100 та рейсига баробардир. Одамлар билет оламан, деб навбат кутишиб ҳолдан тойишмоқда, машиналар ва ёнилғи етишмайди, деб оҳимиз фалакка етади. Самолётларда эса минг-минглаб ўринлар бўм-бўш!

Автоматлаштирилган «Сирена» системаси мушкулни осон қилади, деб кутилган эди, лекин нопок одамлар бунинг ҳам йўлини топишди. Билет сотишга қаллоблар бош қўшгани учун Тошкент авиа отрядининг пассажирлар ташишни уюштириш маҳкамаси бир маромда ишлаётгани йўқ. Йўловчиларга хизмат эмас, балки миннат дейиш керак. Пассажирларни рўйхатга олишда кўплаб камчиликлар аниқланди. Баъзи кишилар самолётдан тушириб юборилмоқда. Бошқаларини, яъни зарур одамларни ҳурмат-эҳтиром билан самолётни юмшоқ ўриндиғигача кузатиб қўйишмоқда. Андижонда «Сирена» системаси хотирасидан 572 ўринни олиб, 2 кундан то 27 кунгача бўлган муҳлатга яширишди. Урганчда эса, 332 сотилмаган билет ва 207 та брон қилиб қўйилган ўрин бўлишига қарамай, йўловчиларга Тошкент, Москва ва Минеральние води шаҳарларига билет сотишмади, ҳойнаҳой, бу одамлар пора беришмаган бўлишса керак.

Арзу-додни айтиш бефойда ва ҳеч ким бунга қулоқ солмайди, А. Иноғомовнинг ўзи кўчадан келган одам билан сўзлашишни эп кўрмайди. «Кўрсатиб ўтилсин», «огоҳлантирилсин», «ҳайфсан эълон қилинсин» деган сўзларни у бир пулга ҳам олмайди. Айни вақтда сон-саноқсиз одамлар билетга маҳтал, билет эса анқонинг уруғи.

Ўтган йили ана шу тартиб бузишлар партия Марказий Комитетида муҳокама қилинганида билет олибсотарларга ҳар бир билет учун 15 сўмдан 150 сўмгача ортиқча пул берилаётгани айтилган эди. Ўшанда граждан авиацияси бошқармасининг бошлиғи Г. Рафиқов аҳволни ўнглаб оламиз деб, мажлис аҳлини ишонтирган эди, аммо ўзгариш бўлгани йўқ.

Халқ контроли бундан икки йил муқаддам ҳам билет сотишдаги аҳволни текширган эди. Ана ўшанда ҳам самолётларда неча юзлаб ўринлар бўш қолиб кетаётганлиги бир ўринга 30 тагача билет сотилаётганлиги аниқланган эди. Ўша ҳужжат ҳам «жиддий камчиликлар ҳақида...» деб номланган эди. Мазкур ҳужжатда юлғич кассирлар тилга олинган эди. Ўшанда ҳам бошқарма бошлиғининг биринчи ўринбосари А. Тарсуков ва билет сотиш маҳкамаси бошлиғининг ўринбосари С. Обухов... қаттиқ ҳайфсан олишган эди. Ўша гал ҳам транспортдаги ички ишлар бошқармасига айбдорларни жавобгарликка тортиш топширилган эди.

Лекин ҳеч ким ҳеч кимни жавобгарликка тортишни ўйлаб ҳам кўрмади. Обухов «ўз ихтиёри билан» ишдан бўшаб кетмоқчи бўлди, лекин кўп ўтмай яна ўз амал курсисига қайтиб келди. Бундай қалбакилик қачонгача давом этади?

Калаванинг учи ҳали-вери топилмаса керак. Ҳаво йўллари марказий агентлиги билет сотаётгани, Тошкент авиаотряди эса ўша маҳкама йўл қўяётган қўпол хатолар учун жавоб бераётгани кўпчиликка маъқул бўлиб қолганга ўхшайди. Одамларнику учувчилар ташийди, аммо, мўмай пулни бошқалар топади, уларни воситачилар, деб қўя қолайлик. Булар йўловчи билан учувчи ўртасида туришади. Граждан авиацияси бошқармасига боғланган агентлик «зарур маҳкамалар»ни қанча лозим бўлса, шунча билет билан таъминлаб турибди. Эскириб қолган ана шу идора усули «ўтда ёнмайди, сувда чўкмайди», худди ана шу усул порахўрлик, юлғичликнинг авж олишига йўл очади, ҳамма гап ана шунда.

Қаллобликнинг йўлини тўсадиган мақбул восита бор, у ҳам бўлса ижарадир. Тошкент бирлашган авиа отряди коллективи анчадан бери ижарага ўтишни талаб қилмоқда: «Ўзимиз ишлаб топган пулни ўзимиз тасарруф этишга имкон беринг» дейишмоқда.

Граждан авиацияси Ўзбекистон бошқармаси етти қаватли бинога жойлашган, шу ердаги ўнлаб кабинетларнинг хўжайинлари бунга жон-жаҳдлари билан қарши чиқмоқдалар. Ҳамма жойларда экономика қайта қурилмоқда, ўз-ўзини пул билан таъминлаш ва хўжалик ҳисоби жорий этилмоқда. Бу ерда эса ҳечам бунинг эпини қилишолмаяпти. Текширувлар ҳам уларнинг пинагини бузмайди, чунки текширувчиларнинг ўзига ҳам вақти-вақти билан билет зарур бўлиб қолади-да.

Бу қаллоблик зирҳини ёриб ўтишнинг имкони борми!

Ю. КОГТЕВ,
«Воздушний транспорт» газетасининг мухбири — ЎзТАГ учун ёзилган.

Оҳангарон районида

Янги мактаб ишга тушди

✦ «АНГРЕН» совхози марказида 320 ўринли янги мактаб биноси ишга тушди. Мирзо Бедил номли 19-ўрта мактаб мазкур янги бинога кўчиб ўтди. Пишиқ ғиштдан қурилган шинам ва ихчам мактаб биносини 4-кўчма механизациялашган колонна бунёдкорлари қуриб бердилар.

1 сентябрь куни янги мактаб биносида илк қўнғироқ чалинди. Мактабнинг очилиш маросимида район партия комитетининг биринчи котиби С. Р. Тўлаев нутқ сўзлади.

Ишчи-хизматчилар учун

✦ «АХАНГАРАНЦЕМЕНТ» ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи-хизматчилари учун 100 ўринли санаторий-профилакторий ишга туширилди. Санаторий-профилакторийда даволаш асоси корхона ёнидаги тепаликда ҳосил бўлган минерал сувдир. Бу ерда ошқозон-ичак, асаб, гинекологик касаллар даво топиб, ҳордиқ чиқармоқдалар.

О. ХУШНАЗАРОВ.

НАВБАТДАГИ ҚАБУЛ

«Тошкент ҳақиқати» газета редакцияси ҳузуридаги жамоатчилик Совети навбатдаги қабулни бугун соат 17.00 дан бошлаб ўтказади. Бу сафар меҳнаткашларни жамоатчилик Советининг аъзоси, Тошкент шаҳар прокурорининг ёрдамчиси Нурмат Турсунматов қабул қилади.

Жамоатчилик Совети Ленинград кўчаси, 32-уй, 7-қават, 742-хонага жойлашган. Телефонлар: 33-40-48; 32-53-54.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖАМОАТЧИЛИК СОВЕТИ ҚАБУЛХОНАСИ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

13, 14 сентябрь соат 17.00 да 19.30 да

КУЛИБ-ТИНГЛАБ, ДАМ ОЛИНГ, ДЎСТЛАР

ҚАТНАШАДИЛАР:

Қўқон шаҳар аскиячилари: Йўлдошхон НОСИРОВ Муҳаббатхон ТОШПЎЛАТОВА, Жўрахон ПЎЛАТОВ, Ғиёсиддин АБДУРАҲМОНОВ;

Фарғона область Ленин комсомоли мукофоти лауреати ШЕРҚЎЗИЕВЛАР ОИЛАВИЙ АНСАМБЛИ

Ўзбекистон ССР Театр арбоблари союзи «ДИЛШОД» АНСАМБЛИ

6-жаҳон фестивалининг лауреати Отажон РАЖАБОВ.

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар: Мўътабар ЙЎЛДОШЕВА, Салоҳиддин ТЎХТАСИНОВ

Ўзбекистон ССР Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ғуломқодир ЭРГАШЕВ,

Санобархон ШОИКРОМОВА, Абдурауф ЁҚУБОВ, Хотам ҚОСИМОВ, Баҳриддин БЕКМУРОДОВ ва бошқалар.

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.

Ансамблларнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, бастакор Салоҳиддин ТЎХТАСИНОВ.

Билетлар соат 11.00 дан сотилади.

ТОШКЕНТ «ВОДОКАНАЛ» ТРЕСТИ АБОНЕНТЛАРГА МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Уз водопровод-канализация хўжаликларингизни 1989-90 йил қиш мавсумида фойдаланишга белгиланган муддат — 1 октябргача тайёрлаб қўйишингизни сўрайди. Бунинг учун қуйидагиларни амалга ошириш лозим:

водопровод ва канализацияларни профилактик ремонтдан чиқариш;

вақтинча мавсумий сув шохобчаларини ўчириб қўйиш;

ташқи трубопроводларни, учет узелларини ва сув йўлларини иситиш.

Қиш шароитларида фойдаланиш учун тайёрлаб қўйилмаган водопровод-канализация хўжаликлари қўшимча огоҳлантирилмай туриб

ШАҲАР ВОДОПРОВОД ТАРМОҒИДАН ЎЧИРИБ ҚЎЙИЛАДИ.

Айни бир вақтда счетларни ўз вақтида тўлаш заруратини ҳам эслатиб ўтамиз.

Ҳовлиларда жойлашган водопроводлардан қиш даврида фойдаланиш учун тайёрлаш юзасидан ҳовли водопроводларини шундай иситиш лозимки, трубанинг ташқи сирти билан иситувчи материал оралиғида 40—60 мм кенгликда ҳаво бўшлиғи қолдирилиши лозим.

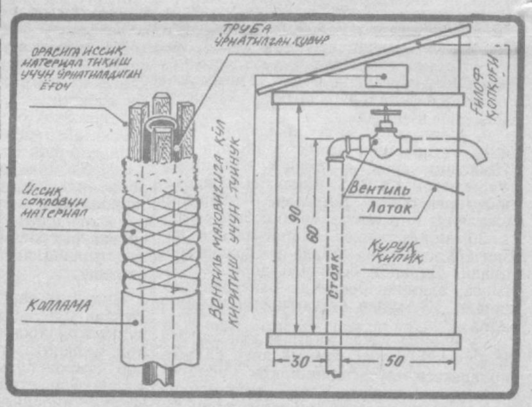

Майдаланган сомон, қуруқ ёғоч қипиғи, қуруқ торф ва бошқа иссиқлик сақловчи материаллардан иситувчи сифатида фойдаланиш мумкин.

Иситувчи материалнинг қалинлиги 30—35 см.дан кам бўлмаслиги шарт.

Водопроводнинг жўмракка уланган очиқ қисмини ўрашда сим тўрлар, қоп, ивимайдиган қаттиқ қоғоздан фойдаланиш мумкин.

Труба ўраб бўлингач унга ёғоч ғилоф кийгизилади ва ғилофнинг бўш қолган жойи қипиқ билан тўлдирилади.

Кўп вақт жўмракка сальникли нобивка кийгизиб қўйилади, бу иссиқликни сақловчи материал ичига сув киришига олиб келади. Бунга йўл қўймаслик учун жўмрак тагига сопол тарновча ёки бир бўлакча шиферни сув нари кетиши учун қиялатиб қўйиш лозим.

Ёғоч ғилоф усти олиб қўйиладиган қопқоқча билан ёпилади ва жўмракка қўл узатиш учун тешикча қолдирилади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ, ҚАЙТА ЎҚИТИШ ВА КАСБГА ЙЎЛЛАШ МАРКАЗИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

«Ташстройтранс» Тошкент транспорт ишлаб чиқариш бирлашмасининг

5-АВТОТРАНСПОРТ КОРХОНАСИГА:

«МАЗ-504», «КАЗ-608», «ЗИЛ-130» юк автомобилларида ишлаш учун «Е» категориядаги автомобиль ҳайдовчилар.

Меҳнатга — ишбай-мукофот тариқасида ҳақ тўланади. Болалар боғчаси, пионер лагери ва «АВТОМОБИЛИСТ» профилакторийси, Сирдарё соҳилида дам олиш зонаси мавжуд, зарурат сезган кишиларга бир йил ичида оилавий ётоқхонадан жой, навбатга туриш тартиби билан квартира берилади.

СПРАВКАЛАР ЮЗАСИДАН ҚУЙИДАГИ АДРЕСГА МУРОЖААТ ҚИЛИНСИН:

Тошкент шаҳри, Космонавтлар проспекти, 6-уй ёки Ҳамза район аҳолини ишга жойлаштириш бўлими — М. Ҳасанова кўчаси, 10-уй; Чилонзор район аҳолини ишга жойлаштириш бўлими — Чилонзор кўчаси, 5-уй.

ВАҚТ ҒАНИМАТ, ОБУНА БЎЛДИНГИЗМИ?

Ҳурматли газетхонлар! 1990 йил газета ва журналлари учун обуна қилиш давом этмоқда. Келаси йил ҳам «Тошкент ҳақиқати» газетасини мунтазам олиб туришни истасангиз шу кунларда унга обуна бўлишни унутманг. Бунинг учун «Союзпечать» агентлигига ёки иш жойингиздаги, ўқув юрти ва турар-жойингиздаги жамоатчи матбуот тарқатувчиларга мурожаат қилсангиз бўлади. Улар сизни келаси йил матбуоти учун обуна қилиб қўйишади.

«Тошкент ҳақиқати»га обуна исталган муддат учун чекланмаган миқдорда қабул қилинади.

Газетанинг ОБУНА БАҲОСИ бир йилга — 7 сўм 68 тийин, олти ойга — 3 сўм 84 тийин.

«НАВБАҲОР» УЙЛАРИ

● ПАРКЕНТ. Райондаги «Паркентводстрой» трестининг уй-жойлар қуришга ихтисослашган 5-механизациялашган кўчма колоннаси бунёдкорлари «Навбаҳор» ва «Гулбоғ» совхозларида қурилиш ишлари олиб боришяпти. Улар «Гулбоғ» совхозида ҳар бири икки оилага мўлжалланган ўнта олти хонали, «Навбаҳор» совхозида эса ана шундай уйлардан ўн иккитасини муддатидан анча илгари қуриб, фойдаланишга топширдилар. Бинокорлар йил охиригача яна 23 та уй-жой биносини қуриб битказишга аҳд қилганлар.

А. ФОЗИЛОВ.

Қишлоқ—шаҳарга

ОТАЛАР ЧОЙХОНАСИ

Киров районининг «Марказ-6» микрорайонида гўзал архитектура кўринишдаги бино қад ростлади. Тошкент область агросаноат комитетининг 452-кўчма механизациялашган колоннаси бунёдкорлари қурган ушбу бинода айни пайтда Тошкент «Уста» бирлашмаси нақкошлари сайқал бериш ишларини олиб бормоқдалар. Уларга Зиёвуддин Юсупов бошчилик қиляпти.

Бўлажак оталар чойхонаси Самарқанд, Қўқон услубида қурилмоқда. Қурилиш ва чойхонани қишин-ёзин сут маҳсулотлари, иссиқ тандир нони, ҳамда сархил мевалар билан таъминлашни Тошкент район Карл Маркс номли колхоз маъмурияти ўз зиммасига олган.

С. СУЛТОНОВ.

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»)

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Муҳаррир ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916; 325748; масъул котиб — 334808, 325353; масъул котиб ўринбосарлари — 325750; БЎЛИМЛАР: идеология — 325778; агросаноат — 325647; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; маҳаллий советлар ҳаёти — 325733; социал масалалар — 325556; маданият — 325767; адабиёт ва санъат — 325553; ахборот, ҳарбий-ватанпарварлик — 325645; хатлар ва оммавий ишлар — 334048, 325354; жамоатчи совет қабулхонаси — 334048, 325354; эълонлар бўлими — 325727.

Р — 11939. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс: 64684. Б. 1679. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12